

Bölüm 13: Geri İzleme Algoritmaları

Algoritmalar

Geri dönüp dene

Durum uzayı ağacı

Budama

N vezir problemi

En az çakışma

Sudoku

Çizge boyama ve Hamilton yolu

Kelime arama

Karmaşıklık

Sercan KÜLCÜ · Giresun Üniversitesi · Bilgisayar Mühendisliği

GİRİŞ

Öğrenme Çıktıları

Kavram

Geri izlemeyi (backtracking) kısmi çözüm, aday, kısıt ve budama kavramlarıyla açıklamak; durum uzayı ağacını çizmek.

Şablon

"seç → keşfet → geri al" özyinelemeli şablonunu Java ile yazmak ve yeni bir probleme uyarlamak.

Uygulamalar

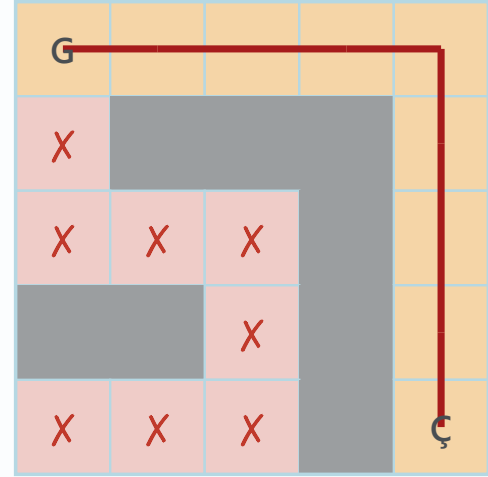
N vezir, Sudoku, labirent, çizge boyama, Hamilton yolu ve kelime arama problemlerini adım adım çözmek.

Analiz

En kötü durumun neden üstel olduğunu göstermek; budama ve sezgisellerin (MRV, en az çakışma) etkisini değerlendirmek.

Gerİ Dönüp Dene

- Bazen bir problemi çözmek için **farklı yollar denemek** ve **yanlış yollardan geri dönmek** gerekir.
- **Geri izleme (backtracking)**, karmaşık problemleri çözmek için bu stratejiyi sistemli biçimde kullanır.
- Çözüm, adım adım **kısmi çözüm** olarak kurulur; bir adım kısıtları bozuyorsa o dal **terk edilir**.
- Tüm olasılıkları körü körüne üreten **kaba kuvvetten** (brute force) farkı budur: geçersiz kısmi çözümlerin devamı hiç üretilmez.

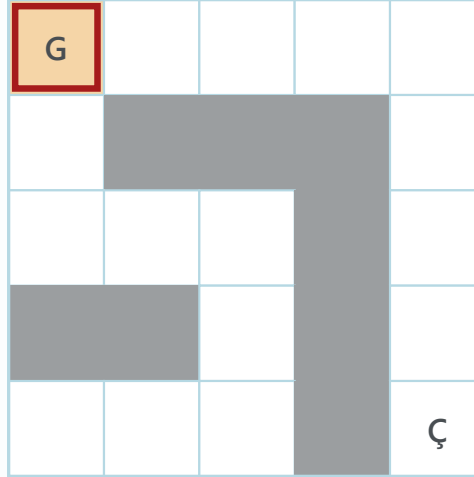
Bulunan yol (turuncu) ve denenip bırakılan çıkmazlar (X)

Labirentteki Yolcu

- Geri izleme algoritması, bir **labirentte yolculuk yapan** kişiye benzetilebilir.
- Kişi her **kavşak** noktasında bir karar vererek ilerler.
- Seçtiği yol çıkışa götürmüyorsa **geri dönüp** başka bir yol dener.
- Her adımda bir karar verilir ve kararın **doğru olup olmadığı** kontrol edilir.
- Bu **deneme-yanılma** süreci problem çözülene (ya da tüm seçenekler tükenene) kadar sürer.
- Labirent, Sudoku ve satranç gibi bulmaca ve yapay zekâ oyunlarında kullanılır.

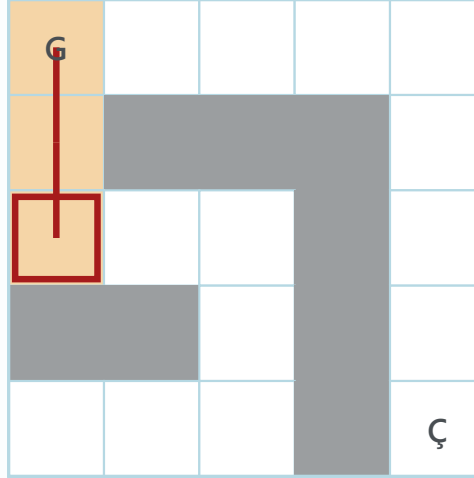
Önemli: Geri dönmek için nereden geldiğini hatırlamak gerekir. Özyineleme bunu bedavaya sağlar: **çağrı yığını** kavşakların listesidir.

Labirentte Geri Dönüş Adım Adım

Giriş (G) hücresinden başlanır. Yön sırası: **aşağı, sağ, yukarı, sol**. Her hücre ziyaret edildiğinde işaretlenir; böylece aynı hücreye ikinci kez girilmez.

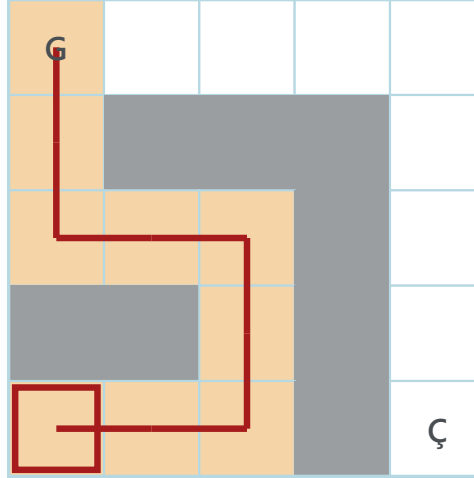
Labirentte Geri Dönüş Adım Adım

Aşağı iki adım: (2,0). Bir daha aşağısı duvar, bu yüzden bir sonraki yön (sağ) denenir.

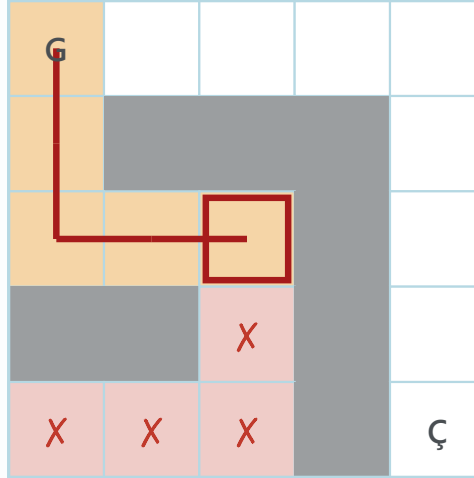

Labirentte Geri Dönüş Adım Adım

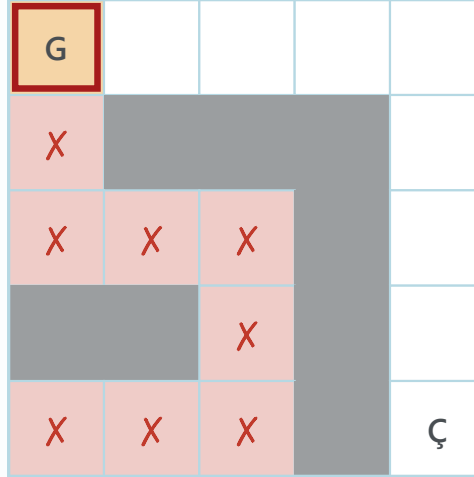
Aşağı ve sola ilerleyen koridor (4,0) hücresinde **çıkma** girer: dört yön de duvar, sınır ya da ziyaret edilmiş.

Labirente Geri Dönüş Adım Adım

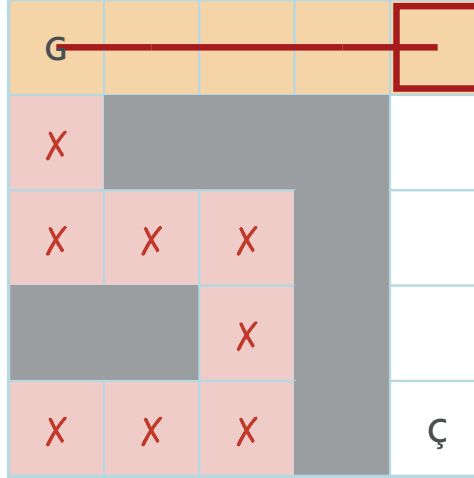
Geri dönüş: (4,0), (4,1), (4,2), (3,2) yoldan çıkarılır (X). Kavşak (2,2) yeniden denenir ama kalan yönleri de kapalı.

Labirentte Geri Dönüş Adım Adım

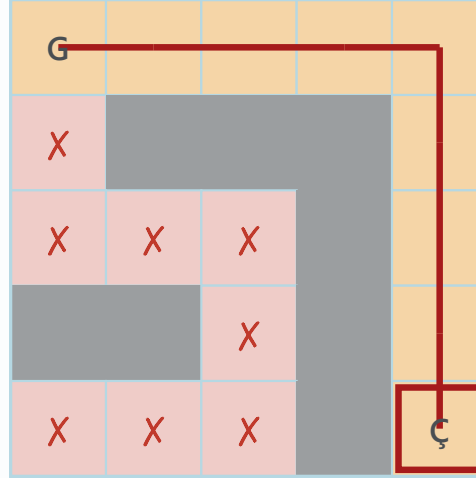
Geri dönüş girişe kadar sürer: (2,2), (2,1), (2,0), (1,0) de çıkmaz. Girişte sıradaki yön **sağ** denenir.

Labirentte Geri Dönüş Adım Adım

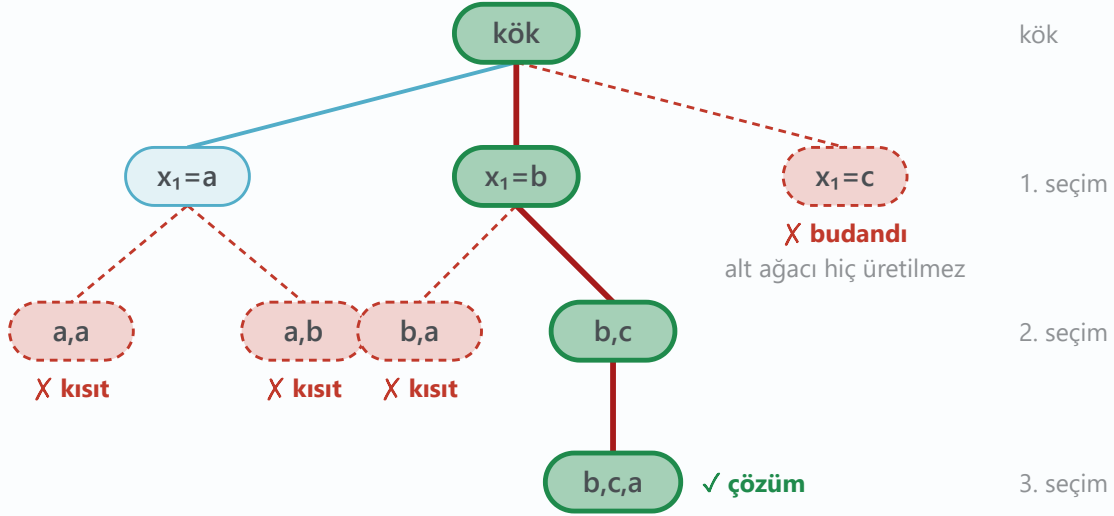
Üst koridor boyunca sağa: (0,4). Aşağısı açık.

Labirentte Geri Dönüş Adım Adım

(1,4), (2,4), (3,4) üzerinden **çıkışa** (Ç) ulaşıldı. Yol 9 hücre; 8 hücre çıkmaz sokak olarak denendi ve bırakıldı.

Durum Uzayı Ağacı (State-Space Tree)

Kısmi çözüm

Kökten bir düğüme giden yol: o ana kadar yapılan seçimler.

Aday

Bir sonraki seviyede yapılabilecek seçimler: düğümün çocukları.

Kısıt

Kısmi çözüm geçersizse o düğümün **alt ağacı budanır**.

Hedef testi

Tam ve geçerli bir çözüme ulaşıldı mı? (yaprak)

Genel Şablon: Seç → Keşfet → Geri Al

```
void geriDon(Durum kismi) {  
    if (cozumMu(kismi)) {  
        kaydet(kismi);  
        return;  
    }  
    for (Aday a : adaylar(kismi)) {  
        if (gecerliMi(kismi, a)) {  
            ekle(kismi, a);    // seç  
            geriDon(kismi);    // keşfet  
            cikar(kismi, a);    // geri al  
        }  
    }  
}
```

1. **Hedef testi:** kısmi çözüm tamamsa kaydet (ya da dur).
2. **Seç:** sıradaki adayı kısmi çözüme ekle.
3. **Keşfet:** özyinelemeyle bir seviye derine in.
4. **Geri al:** adayı çıkar; durum çağrıdan önceki hâline döner, sıradaki aday denenir.

Budama `gecerliMi` içinde olur: geçersiz aday için özyinelemeli çağrı **hiç yapılmaz**, böylece o adayın altındaki tüm alt ağaç atlanır. Tek çözüm yetiyorsa `geriDon` boolean döndürür ve ilk `true` 'da durulur.

Kaba Kuvvet ve Budama: 8 Vezir

Yaklaşım	İncelenen aday	Açıklama
64 kareden 8'ini seç	4 426 165 368	C(64, 8): her yerleşimi üret, sonra test et
Her satıra bir vezir	16 777 216	8 ⁸ tam yerleşim
Her satıra bir vezir, sütunlar farklı	40 320	8! permütasyon
Geri izleme, tüm çözümler	2056	güvenli yerleştirme sayısı (92 çözüm)
Geri izleme, ilk çözüm	113	güvenli yerleştirme; 105 geri alma

Budamanın gücü: Kısmi yerleşim geçersiz olur olmaz geri dönüldüğü için, 16,7 milyon tam yerleşim yerine yalnızca birkaç bin **kısmi** yerleşim üretilir. En kötü durum yine üsteldir, ama pratikte ağacın çok küçük bir kısmı gezilir.

Avantajlar ve Dezavantajlar

Avantajlar

- + **Çok çeşitli** problemlere uygulanabilen genel bir yöntemdir.
- + Çözümleri **ağaç** olarak ifade edilebilen problemlerde çoğu zaman verimlidir.
- + Anlaması ve uygulaması **kolaydır**: kısa, özyinelemeli kod.
- + **Tüm** çözümleri ya da hiç çözüm olmadığını kesin olarak bulur (tam arama).

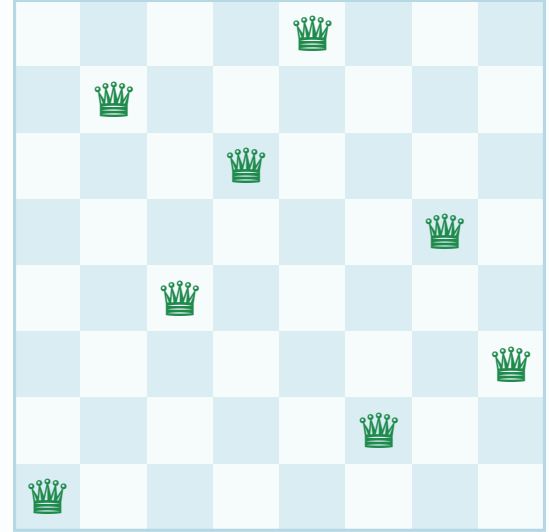
Dezavantajlar

- En kötü durumda zaman karmaşıklığı **üsteldir** (2^n , $n!$, 9^m ...).
- Olası çözüm sayısı çok büyük olduğunda **yavaşlar**; iyi budama ve sezgisel gerekir.
- Derin özyineleme yığın belleği kullanır: $O(\text{derinlik})$.
- Aynı alt problem farklı yollardan tekrar tekrar çözülebilir (DP'deki gibi saklanmaz).

N VEZİR PROBLEMİ

8 Vezir Problemi (Eight Queens)

- Bir 8×8 satranç tahtasına **8 vezirin** yerleştirilmesi.
- Amaç: **hiçbir vezirin diğerini tehdit etmediği** bir yerleşim bulmak. Vezir aynı **satır, sütun** ve **çaprazdaki** taşları tehdit eder.
- Genelleştirilmiş hâli: $n \times n$ tahtaya **n vezir** (N-Queens). $n = 2$ ve $n = 3$ dışında her $n \geq 1$ için çözüm vardır.
- 8 vezirin **92** çözümü vardır (simetriler ayıklanınca 12 temel çözüm).
- Geri izleme algoritması bu tür problemleri çözmek için kullanılır.

Bir çözüm: a1, b7, c4, d6, e8, f2, g5, h3

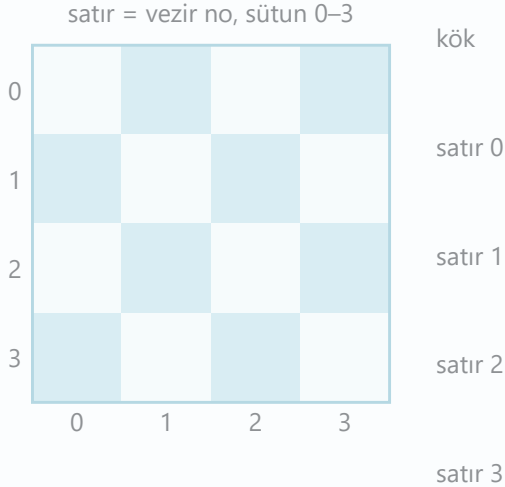
Geri İzleme Çözümü: Adımlar

1. Tahtanın her hücresi başlangıçta **boş**.
2. İlk vezir ilk satırda bir sütuna yerleştirilir.
3. Yerleştirilen vezirin önceki vezirlerle **çakışıp çakışmadığı** kontrol edilir (sütun ve iki çapraz).
4. Çakışma yoksa konum **geçerli** kabul edilir; bir sonraki vezir bir sonraki satıra yerleştirilir.
5. Bir satırda **tüm sütunlar** denenip güvenli yer bulunamazsa, bir önceki vezir **yer değiştirilir** (geri dönüş).
6. Tüm 8 vezir yerleştirildiğinde **çözüm** bulunmuş olur.

Neden satır satır? Her satıra tam olarak bir vezir gelmek zorunda. Bu gözlem satır kısıtını **yapının içine gömer**: geriye yalnızca sütun ve çapraz denetimi kalır, arama uzayı 64^8 'den 8^8 'e iner.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

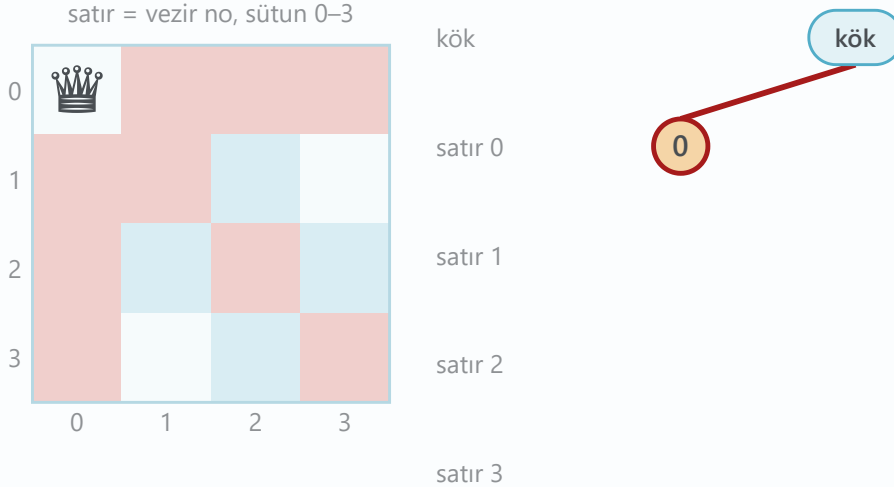
Boş tahta. Vezirler **satır satır** yerleştirilir; her satırda sütun 0, 1, 2, 3 sırayla denenir. Ağaçtaki düğüm, o satırda seçilen **sütunu** gösterir.

Adım 1 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

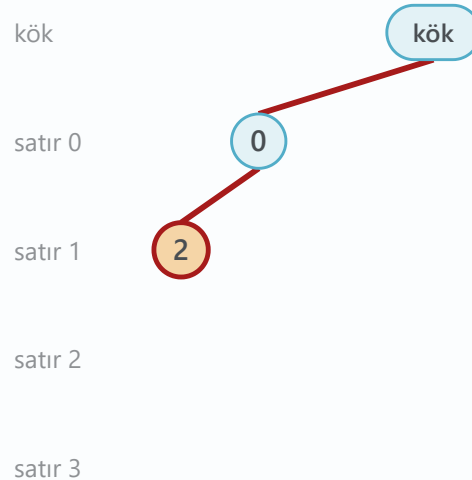

Satır 0: **sütun 0 güvenli** → vezir yerleştirilir, bir alt seviyeye (satır 1) inilir.

Adım 2 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X:
geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

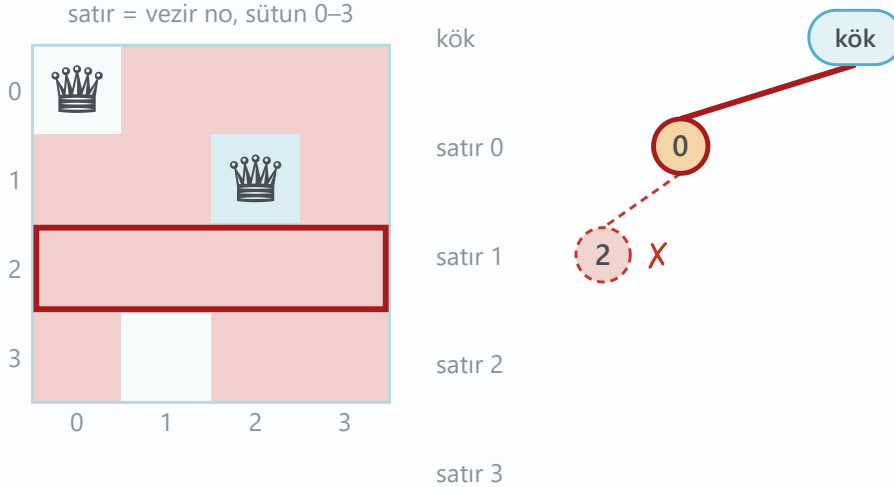

Adım 3 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

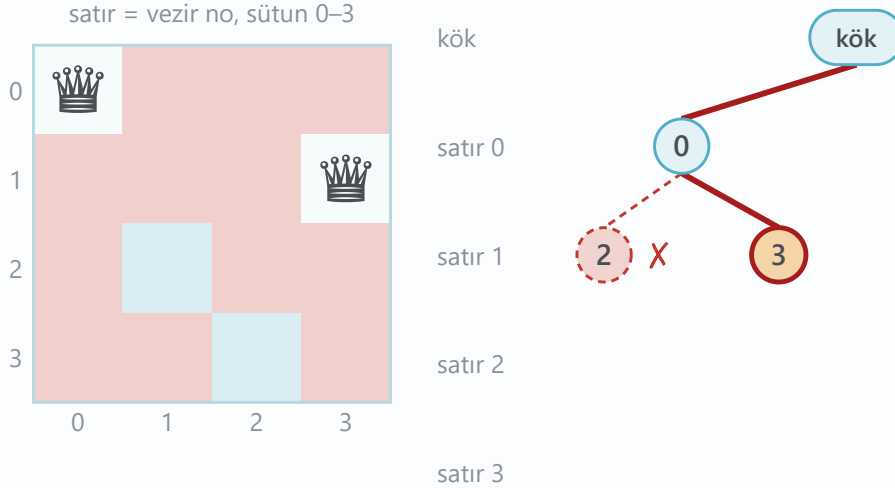
Satır 2: sütun 0, 1, 2, 3 tehdit altında → **güvenli sütun yok** (çıkamaz). **Geri dön:** satır 1'deki vezir (sütun 2) kaldırılır ve o satırda sıradaki sütun denenir.

Adım 4 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

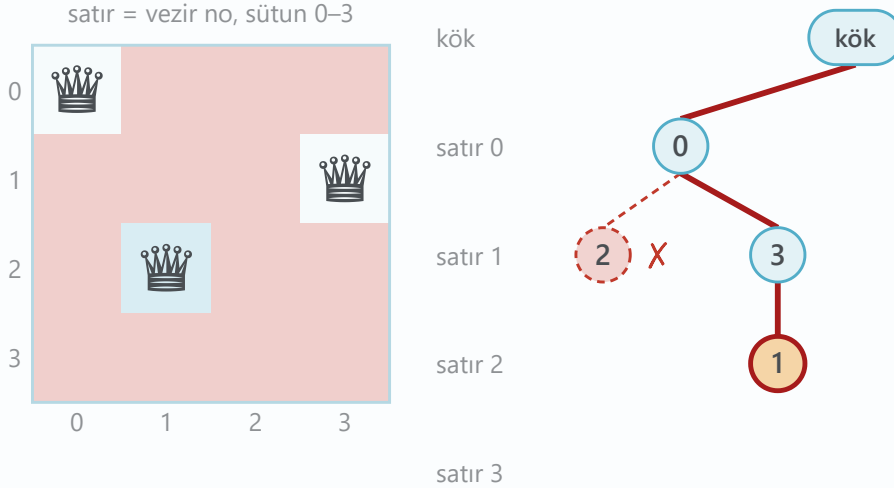
Satır 1: **sütun 3 güvenli** → vezir yerleştirilir, bir alt seviyeye (satır 2) inilir.

Adım 5 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

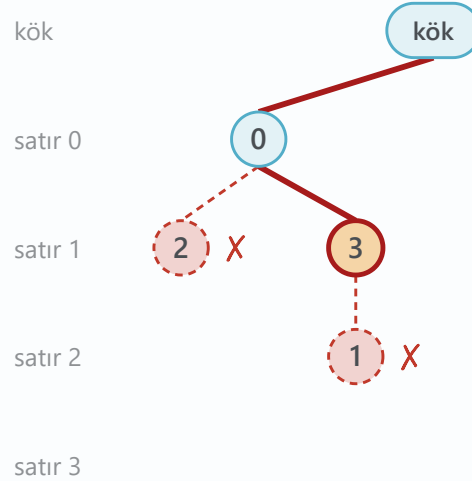
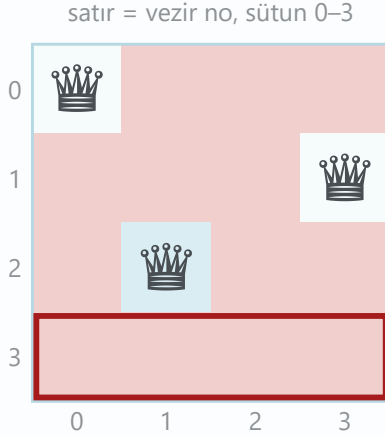
Satır 2: sütun 0 tehdit altında; **sütun 1 güvenli** → vezir yerleştirilir, bir alt seviyeye (satır 3) inilir.

Adım 6 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

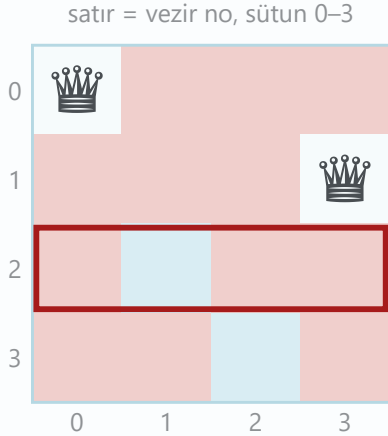
Satır 3: sütun 0, 1, 2, 3 tehdit altında → **güvenli sütun yok** (çıkamaz). **Geri dön:** satır 2'deki vezir (sütun 1) kaldırılır ve o satırda sıradaki sütun denenir.

Adım 7 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

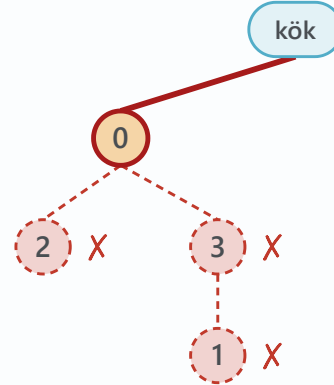
kök

satır 0

satır 1

satır 2

satır 3

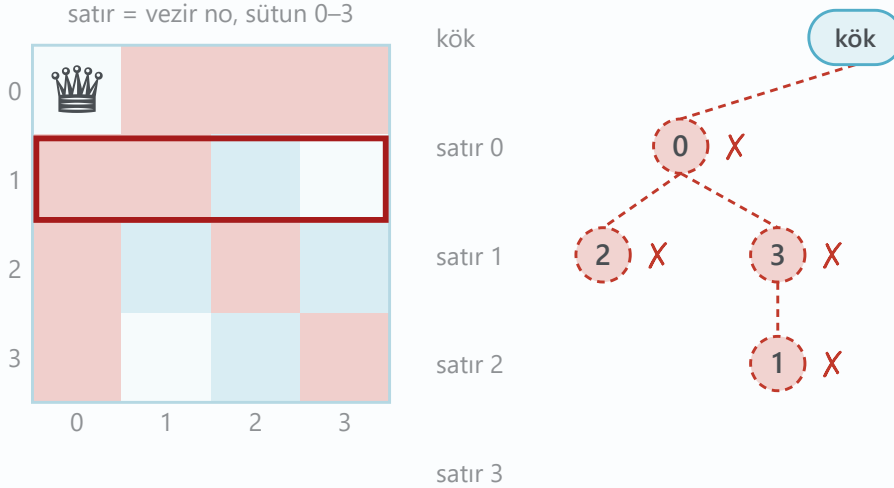
Satır 2: sütun 2, 3 tehdit altında → **güvenli sütun yok** (çıkamaz). **Geri dön:** satır 1'deki vezir (sütun 3) kaldırılır ve o satırda sıradaki sütun denenir.

Adım 8 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

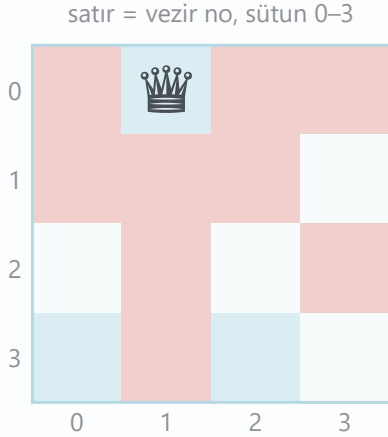
Satır 1'in denenecek başka sütunu kalmadı. **Geri dön:** satır 0'daki vezir (sütun 0) da kaldırılır.

Adım 9 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

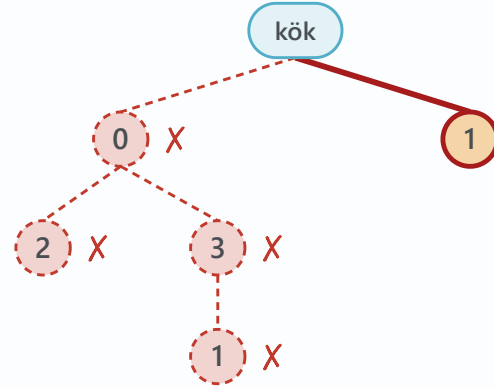
kök

satır 0

satır 1

satır 2

satır 3

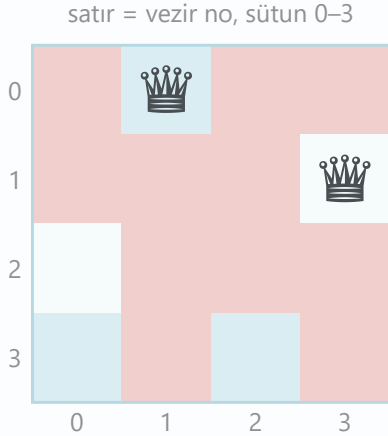
Satır 0: **sütun 1 güvenli** → vezir yerleştirilir, bir alt seviyeye (satır 1) inilir.

Adım 10 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

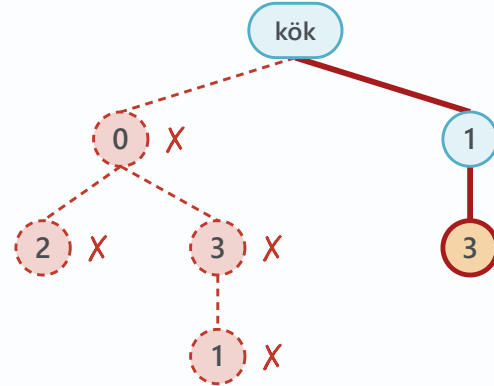
kök

satır 0

satır 1

satır 2

satır 3

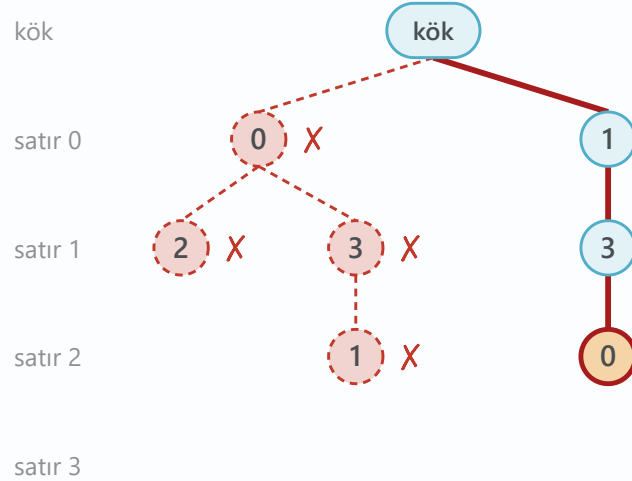
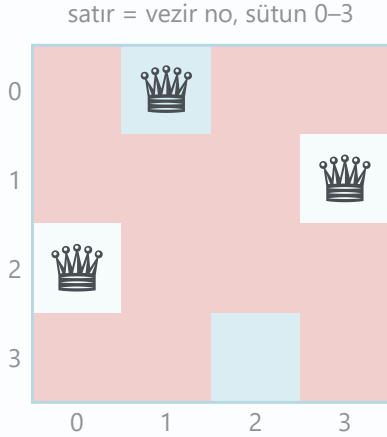
Satır 1: sütun 0, 1, 2 tehdit altında; **sütun 3 güvenli** → vezir yerleştirilir, bir alt seviyeye (satır 2) inilir.

Adım 11 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

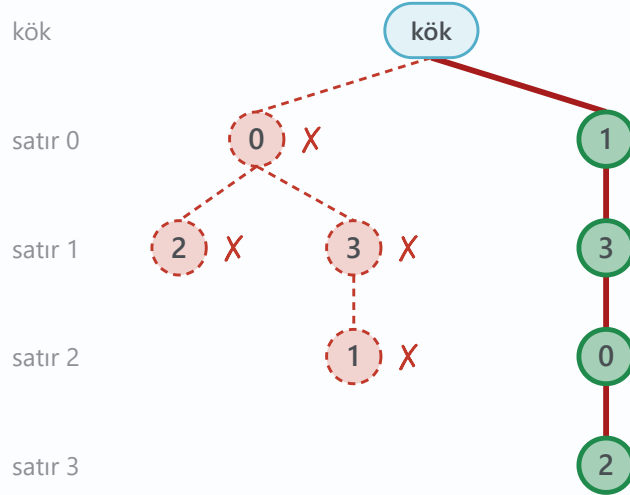
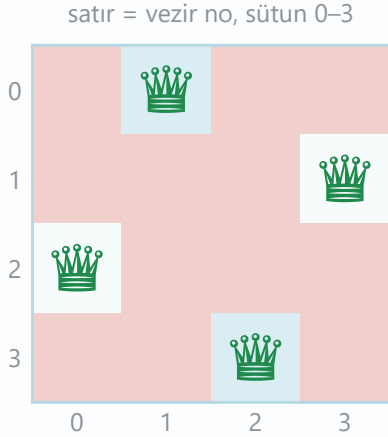
Satır 2: **sütun 0 güvenli** → vezir yerleştirilir, bir alt seviyeye (satır 3) inilir.

Adım 12 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

4 Vezir: Tahta ve Durum Uzayı Ağacı

Satır 3: sütun 0, 1 tehdit altında; **sütun 2 güvenli** → dördüncü vezir yerleşti. `satır == n` : **çözüm** bulundu: sütunlar [1, 3, 0, 2]. Toplam 8 yerleştirme, 4 geri dönüş.

Adım 13 / 13

Kırmızı hücre: mevcut vezirlerce tehdit edilen kare · turuncu düğüm: son yerleştirilen · kesikli X: geri dönülen dal · yeşil: çözüm.

N VEZİR PROBLEMİ

N Vezir: Java Kodu

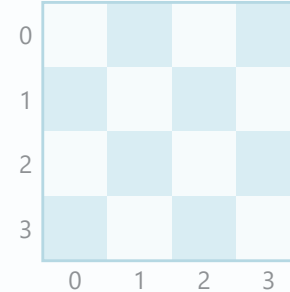
```
boolean guvenliMi(int[][] t,
                  int s, int k) {
    // aynı sütun
    for (int i = 0; i < s; i++)
        if (t[i][k] == 1) return false;
    // sol üst çapraz
    for (int i = s-1, j = k-1;
         i >= 0 && j >= 0; i--, j--)
        if (t[i][j] == 1) return false;
    // sağ üst çapraz
    for (int i = s-1, j = k+1;
         i >= 0 && j < n; i--, j++)
        if (t[i][j] == 1) return false;
    return true;
}
```

```
boolean coz(int[][] t, int satir) {
    if (satir == n)
        return true;
    for (int sutun = 0; sutun < n;
         sutun++) {
        if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {
            t[satir][sutun] = 1; // yerleştir
            if (coz(t, satir + 1))
                return true;
            t[satir][sutun] = 0; // geri al
        }
    }
    return false;
}
```

- `t[i][j] == 1` : (i, j)'de vezir var; `n` sınıfın bir alanı. Vezirler yalnızca **üst satırlarda** olduğundan `guvenliMi` üç yöne bakar: yukarı, sol üst ve sağ üst çapraz.
- `coz` satır satır ilerler; **ilk** çözümde `true` döner ve yığın boyunca yukarı taşınır. `guvenliMi` $O(n)$; `coz` en kötü durumda $O(n!)$.

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
▶ boolean coz(int[][] t, int satir) {  
  2   if (satir == n) return true;  
  3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
  4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
  5       t[satir][sutun] = 1;  
  6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
  7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
  8     }  
  9   }  
 10   return false;  
 11 }
```


coz(t, 0) çağrıldı: tahta boş, satir = 0.

Adım 1 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 0

sutun = -

guvenliMi = -

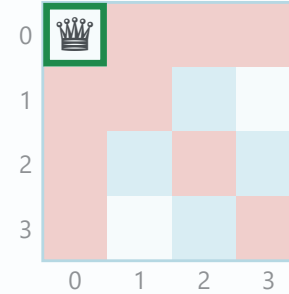
yer = [-,-,-,-]

ÇAĞRI YİĞİNİ

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(0, 0) güvenli → `t[0][0] = 1`, ardından `coz(t, 1)` çağrılır.

Adım 2 / 36

DEĞİŞKENLER

`satir = 0`

`sutun = 0`

`guvenliMi = true`

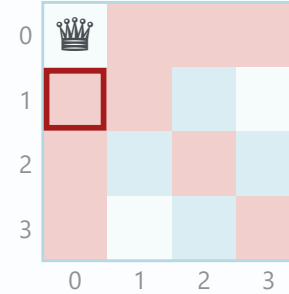
`yer = [0,-,-,-]`

ÇAĞRI YIĞINI

`coz(t, 0)`

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(1, 0) tehdit altında (aynı sütun: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 3 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 0

guvenliMi = false

yer = [0,-,-,-]

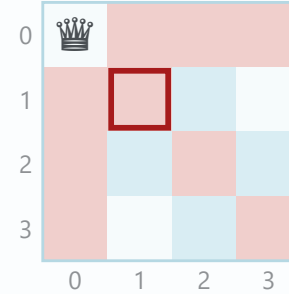
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(1, 1) tehdit altında (çapraz: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 4 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 1

guvenliMi = false

yer = [0,-,-,-]

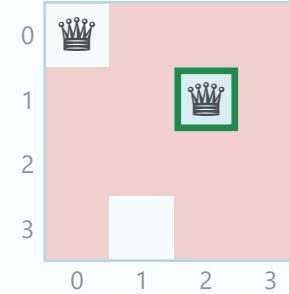
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(1, 2) güvenli → `t[1][2] = 1`, ardından `coz(t, 2)` çağrılır.

Adım 5 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 2

guvenliMi = true

yer = [0, 2, -, -]

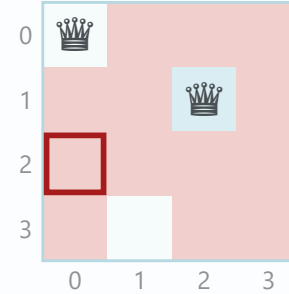
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 0) tehdit altında (aynı sütun: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 6 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 0

guvenliMi = false

yer = [0,2,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

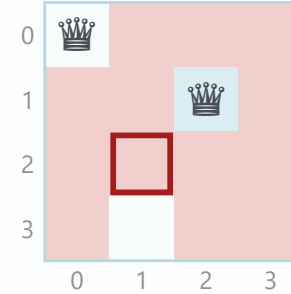
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 1) tehdit altında (çapraz: (1, 2)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 7 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 1

guvenliMi = false

yer = [0, 2, -, -]

ÇAĞRI YIĞINI

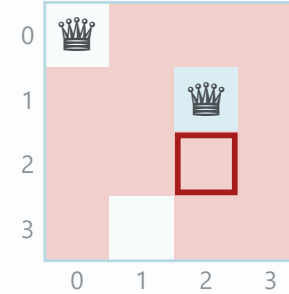
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {
2   if (satir == n) return true;
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {
5       t[satir][sutun] = 1;
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al
8     }
9   }
10  return false;
11 }
```


(2, 2) tehdit altında (çapraz: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 8 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 2

guvenliMi = false

yer = [0,2,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

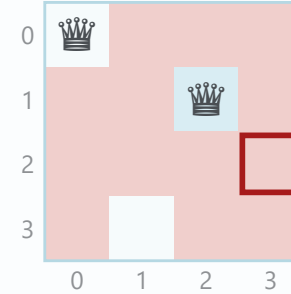
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 3) tehdit altında (çapraz: (1, 2)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 9 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 3

guvenliMi = false

yer = [0,2,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

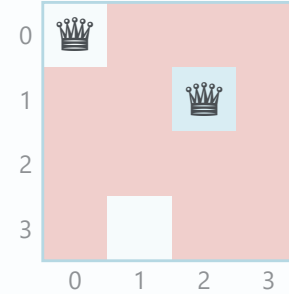
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


Satır 2 için döngü bitti, güvenli sütun yok → **return false**.

Adım 10 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 4

guvenliMi = -

yer = [0,2,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

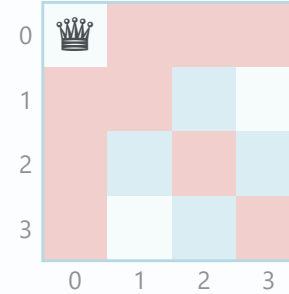
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


coz(t, 2) false döndü → **geri al:** t[1][2] = 0 ;
döngü sütun 3 ile sürer.

Adım 11 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 2

guvenliMi = true

yer = [0,-,-,-]

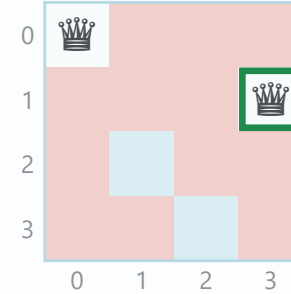
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(1, 3) güvenli → `t[1][3] = 1`, ardından `coz(t, 2)` çağrılır.

Adım 12 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 3

guvenliMi = true

yer = [0, 3, -, -]

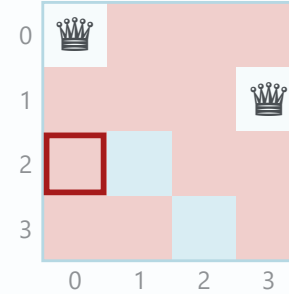
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 0) tehdit altında (aynı sütun: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 13 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 0

guvenliMi = false

yer = [0,3,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

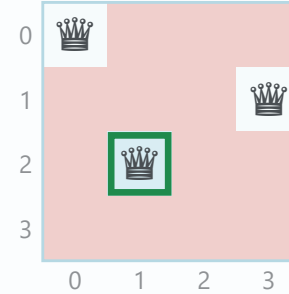
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 1) güvenli → `t[2][1] = 1`, ardından `coz(t, 3)` çağrılır.

Adım 14 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 1

guvenliMi = true

yer = [0,3,1,-]

ÇAĞRI YIĞINI

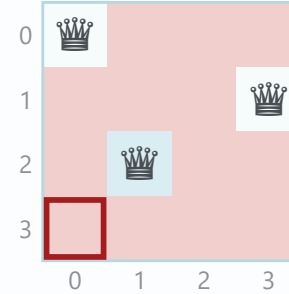
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(3, 0) tehdit altında (aynı sütun: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 15 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 0

guvenliMi = false

yer = [0,3,1,-]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

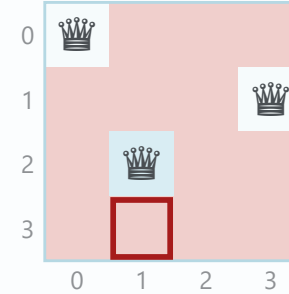
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(3, 1) tehdit altında (çapraz: (1, 3)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 16 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 1

guvenliMi = false

yer = [0,3,1,-]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

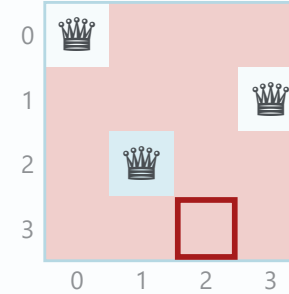
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(3, 2) tehdit altında (çapraz: (2, 1)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 17 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 2

guvenliMi = false

yer = [0,3,1,-]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

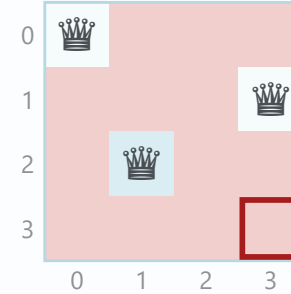
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(3, 3) tehdit altında (çapraz: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 18 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 3

guvenliMi = false

yer = [0,3,1,-]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

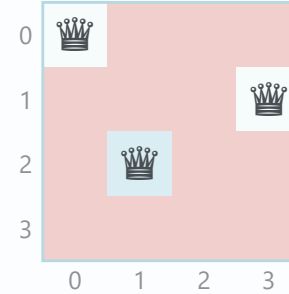
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


Satır 3 için döngü bitti, güvenli sütun yok → **return false**.

Adım 19 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 4

guvenliMi = -

yer = [0,3,1,-]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

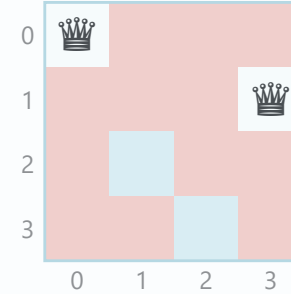
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


coz(t, 3) false döndü → **geri al:** t[2][1] = 0 ;
döngü sütun 2 ile sürer.

Adım 20 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 1

guvenliMi = true

yer = [0,3,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

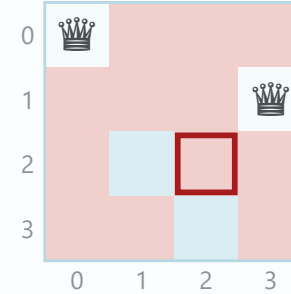
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 2) tehdit altında (çapraz: (0, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 21 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 2

guvenliMi = false

yer = [0,3,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

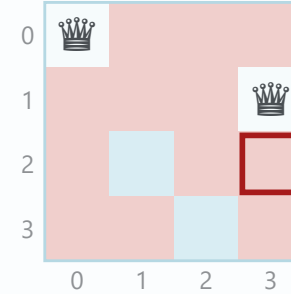
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 3) tehdit altında (aynı sütun: (1, 3)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 22 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 3

guvenliMi = false

yer = [0,3,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

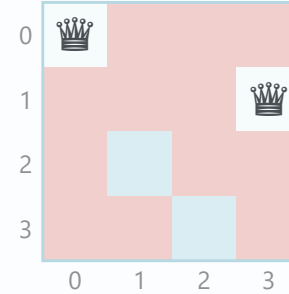
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


Satır 2 için döngü bitti, güvenli sütun yok → **return false**.

Adım 23 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 4

guvenliMi = -

yer = [0,3,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

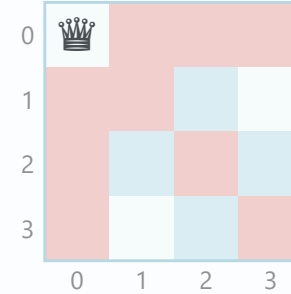
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


coz(t, 2) false döndü → **geri al:** t[1][3] = 0 ;
döngü sütun 4 ile sürer.

Adım 24 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 3

guvenliMi = true

yer = [0,-,-,-]

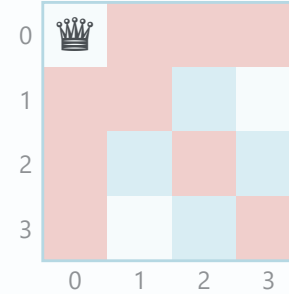
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


Satır 1 için döngü bitti, güvenli sütun yok → **return false**.

Adım 25 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 4

guvenliMi = -

yer = [0,-,-,-]

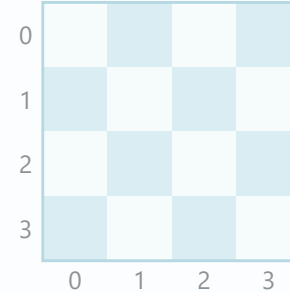
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


coz(t, 1) false döndü → **geri al:** t[0][0] = 0 ;
döngü sütun 1 ile sürer.

Adım 26 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 0

sutun = 0

guvenliMi = true

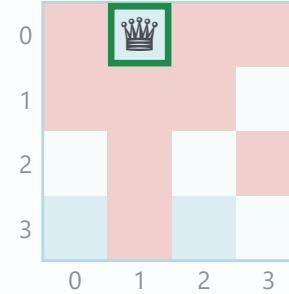
yer = [-,-,-,-]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(0, 1) güvenli → `t[0][1] = 1`, ardından `coz(t, 1)` çağrılır.

Adım 27 / 36

DEĞİŞKENLER

`satir = 0`

`sutun = 1`

`guvenliMi = true`

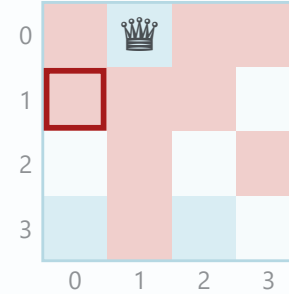
`yer = [1,-,-,-]`

ÇAĞRI YIĞINI

`coz(t, 0)`

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(1, 0) tehdit altında (çapraz: (0, 1)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 28 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 0

guvenliMi = false

yer = [1,-,-,-]

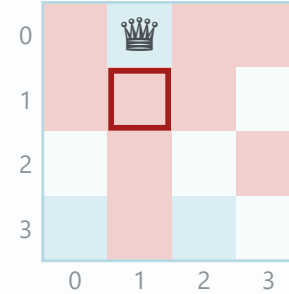
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(1, 1) tehdit altında (aynı sütun: (0, 1)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 29 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 1

guvenliMi = false

yer = [1,-,-,-]

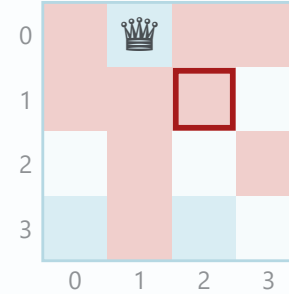
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(1, 2) tehdit altında (çapraz: (0, 1)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 30 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 2

guvenliMi = false

yer = [1,-,-,-]

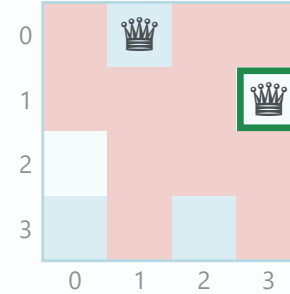
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {
2   if (satir == n) return true;
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {
4     ▶ if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {
5       ▶ t[satir][sutun] = 1;
6       ▶ if (coz(t, satir + 1)) return true;
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al
8     }
9   }
10  return false;
11 }
```


(1, 3) güvenli → `t[1][3] = 1`, ardından `coz(t, 2)` çağrılır.

Adım 31 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 1

sutun = 3

guvenliMi = true

yer = [1, 3, -, -]

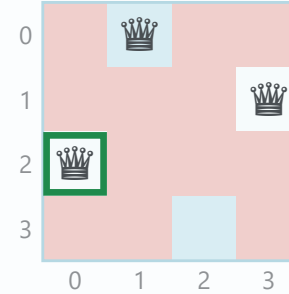
ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(2, 0) güvenli → `t[2][0] = 1`, ardından `coz(t, 3)` çağrılır.

Adım 32 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 2

sutun = 0

guvenliMi = true

yer = [1, 3, 0, -]

ÇAĞRI YIĞINI

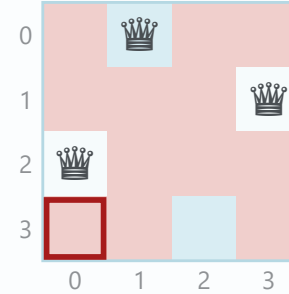
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(3, 0) tehdit altında (aynı sütun: (2, 0)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 33 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 0

guvenliMi = false

yer = [1, 3, 0, -]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

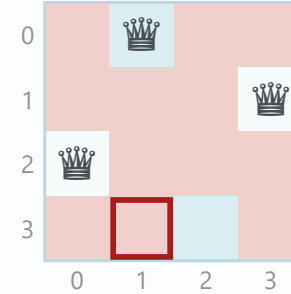
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2   if (satir == n) return true;  
3   for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4     if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5       t[satir][sutun] = 1;  
6       if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7       t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8     }  
9   }  
10  return false;  
11 }
```


(3, 1) tehdit altında (aynı sütun: (0, 1)) → **guvenliMi** false, sonraki sütun.

Adım 34 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 1

guvenliMi = false

yer = [1, 3, 0, -]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

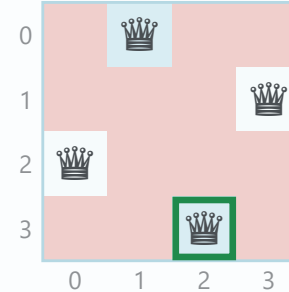
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


(3, 2) güvenli → `t[3][2] = 1`, ardından `coz(t, 4)` çağrılır.

Adım 35 / 36

DEĞİŞKENLER

satir = 3

sutun = 2

guvenliMi = true

yer = [1,3,0,2]

ÇAĞRI YIĞINI

coz(t, 3)

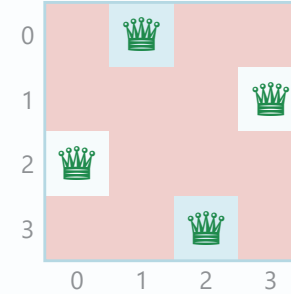
coz(t, 2)

coz(t, 1)

coz(t, 0)

coz(t, 0), n = 4: Kodu Adım Adım İzle

```
1 boolean coz(int[][] t, int satir) {  
2     if (satir == n) return true;  
3     for (int sutun = 0; sutun < n; sutun++) {  
4         if (guvenliMi(t, satir, sutun)) {  
5             t[satir][sutun] = 1;  
6             if (coz(t, satir + 1)) return true;  
7             t[satir][sutun] = 0; // geri al  
8         }  
9     }  
10    return false;  
11 }
```


`satir == n` → `true`. `true` değeri yığın boyunca yukarı taşınır: çözüm [1, 3, 0, 2].

Adım 36 / 36

DEĞİŞKENLER

`satir = 4`

`sutun = -`

`guvenliMi = -`

`yer = [1, 3, 0, 2]`

ÇAĞRI YIĞINI

`coz(t, 4)`

`coz(t, 3)`

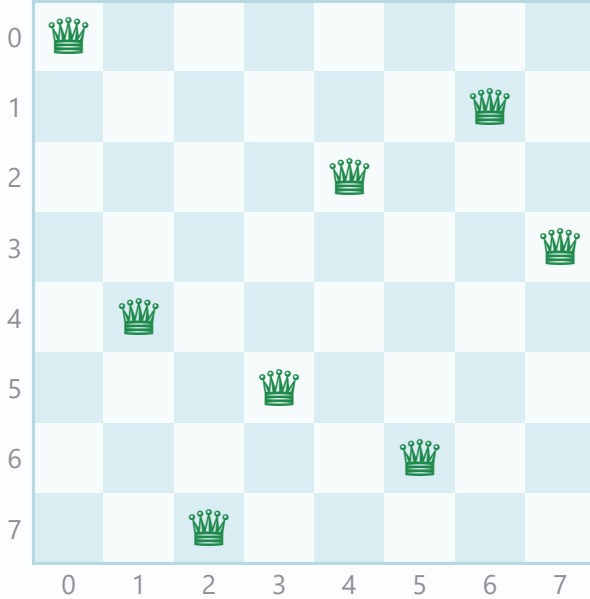
`coz(t, 2)`

`coz(t, 1)`

`coz(t, 0)`

N VEZİR PROBLEMİ

8 Vezir: Algoritmanın İlk Çözümü

Satır 0–7 için sütunlar: [0, 4, 7, 5, 2, 6, 1, 3]

- `coz(t, 0)` ($n = 8$) sütunları küçükten büyüğe denediği için her zaman **sözlük sırasında ilk** çözümü bulur.
- Bu çözüme ulaşana kadar **876** kez `guvenliMi` çağrılır, **113** vezir yerleştirilir ve **105** kez geri dönlür.
- Önceki slayttaki yerleşim (a1, b7, c4, d6, e8, f2, g5, h3) başka bir çözümdür; 92 çözümün hepsi geçerlidir.
- Tüm çözümleri bulmak için `satir == n` olduğunda çözümü kaydedip `false` döndürmek (aramayı sürdürmek) yeterlidir.

N VEZİR PROBLEMİ

N Vezir: Çözüm ve Yerleştirme Sayıları

n	Çözüm	n^n (kaba)	Yerleştirme (tümü)	İlk çözüme kadar
1	1	1	1	1
2	0	4	2	—
3	0	27	5	—
4	2	256	16	8
5	10	3 125	53	5
6	4	46 656	152	31
7	40	823 543	551	9
8	92	16 777 216	2056	113
9	352	387 420 489	8393	41
10	724	10 000 000 000	35538	102

- $n = 2$ ve 3 için çözüm yoktur: algoritma tüm ağacı gezip `false` döner.
- "Yerleştirme": güvenli bulunup tahtaya konan vezir sayısı (ağaçtaki kök dışı düğüm).
- Tüm çözümleri bulma maliyeti n^n 'den çok küçük, ama yine de hızla (yaklaşık $n!$ gibi) büyür.
- İlk çözüme kadar geçen iş n ile düzgün artmaz: $n = 6$ 'da 31, $n = 7$ 'de yalnız 9 yerleştirme.

N VEZİR PROBLEMİ

Daha Hızlı Güvenlik Testi: $O(1)$

```
boolean[] sut = new boolean[n];
boolean[] k1 = new boolean[2*n-1]; // r+c
boolean[] k2 = new boolean[2*n-1]; // r-c+n-1
```

```
void coz(int r) {
    if (r == n) { sayac++; return; }
    for (int c = 0; c < n; c++) {
        int a = r + c, b = r - c + n - 1;
        if (sut[c] || k1[a] || k2[b])
            continue;
        sut[c] = k1[a] = k2[b] = true;
        coz(r + 1);
        sut[c] = k1[a] = k2[b] = false;
    }
}
```

k1: $r + c$

0	1	2	3
1	2	3	4
2	3	4	5
3	4	5	6

k2: $r - c + n - 1$

3	2	1	0
4	3	2	1
5	4	3	2
6	5	4	3

- Aynı **ters köşegendeki** hücrelerde $r + c$ sabittir ($0 \dots 2n - 2$).
- Aynı **köşegendeki** hücrelerde $r - c$ sabittir; $+ n - 1$ ile indis 0'dan başlar.

Her vezir üç bayrak tutar: sütun, ters köşegen, köşegen. güvenliMi $O(n)$ yerine **$O(1)$** olur; tahta dizisine bile gerek kalmaz (yalnızca `yer[satir] = sutun`).

N VEZİR PROBLEMİ

Deneyin: N Vezirde Geri İzleme

n

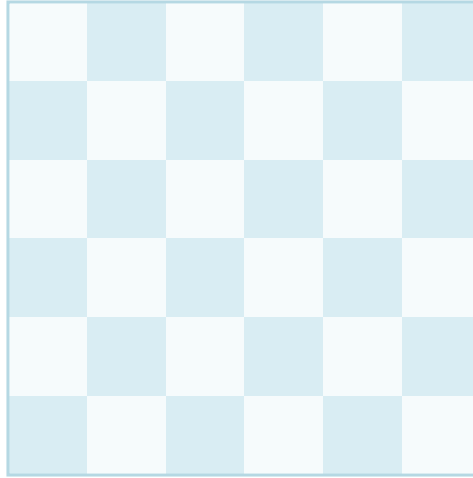
6 ▼

adım

oynat

sonraki çözüm

sıfırla

Boş tahta (n = 6). Vezirler satır satır yerleştirilir; her satırda sütunlar soldan sağa denenir. · yerleştirme: 0, geri dönüş: 0, çözüm: 0

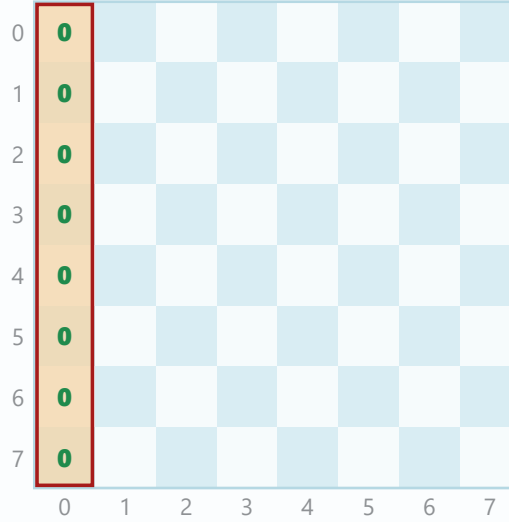
Kırmızı kare: tehdit altında · yeşil çerçeve: güvenli deneme · kırmızı çerçeve: reddedilen deneme · yeşil vezirler: çözüm.

En Az Çakışma Sezgiseli (Min-Conflicts)

- Farklı bir fikir: önce **tüm vezirler** yerleştirilir (her sütuna bir tane), sonra çakışmalar **yerel değişikliklerle** onarılır.
- Her hücreye yazılan sayı: o satıra konacak vezirin **kaç vezirle çakışacağı** (satır + çaprazlar).
- **Başlangıç:** sütun sütun, en az çakışmalı satırı seç (eşitlikte rastgele).
- **Onarım:** çakışan bir vezir seç; sütunu içinde en az çakışmalı satıra taşı. Çakışma kalmayınca dur.
- Bu bir **yerel arama** (local search) yöntemidir: geri dönüş yığını yoktur, tam değildir, ama büyük n'de son derece hızlıdır.

```
enAzCakisma(n, maksAdim):  
    // başlangıç: açgözlü yerleşim  
    for k = 0 .. n-1:  
        yer[k] = en az çakışmalı satır  
    for adim = 1 .. maksAdim:  
        if çakışma yok: return yer  
        k = rastgele çakışan sütun  
        yer[k] = argmin_r cakisma(k, r)  
        // eşitlikte rastgele  
    return başarısız
```

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

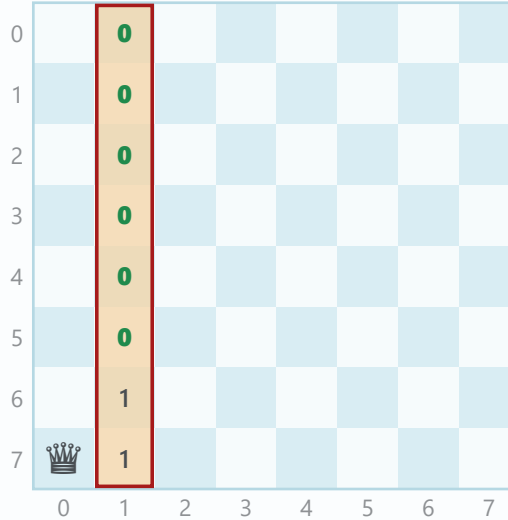

Sütun 0: henüz vezir yok, her satırın çakışma sayısı 0. Eşitlikte rastgele seçilir → satır 7.

Adım 1 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

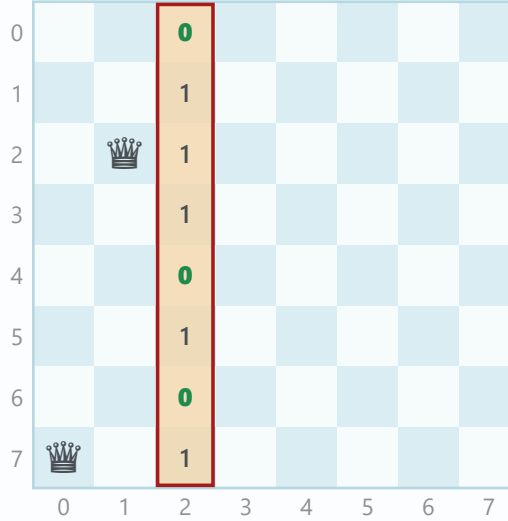

Sütun 1 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **0** (satır 0, 1, 2, 3, 4, 5) → seçilen: **satır 2**.

Adım 2 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

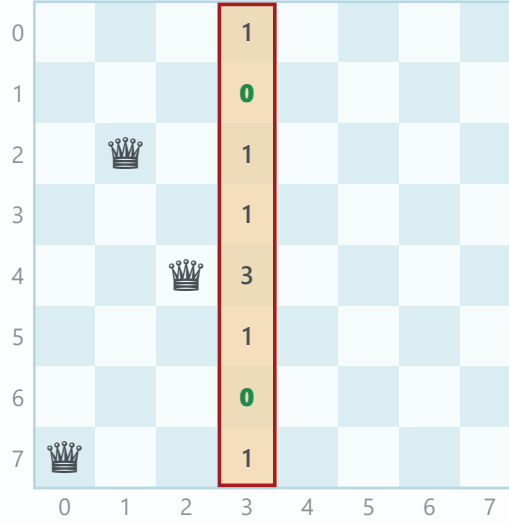

Sütun 2 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **0** (satır 0, 4, 6) → seçilen: **satır 4**.

Adım 3 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

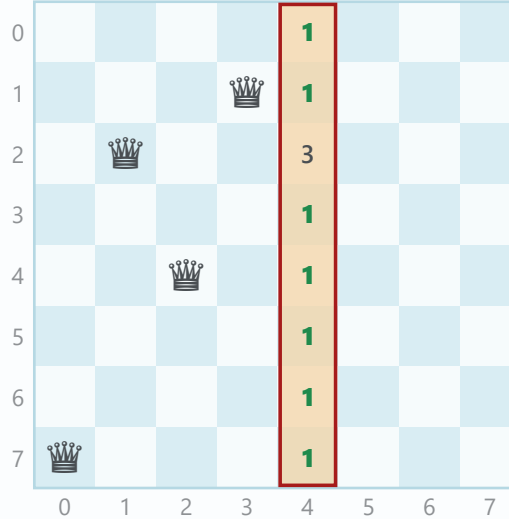

Sütun 3 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **0** (satır 1, 6) → seçilen: **satır 1**.

Adım 4 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

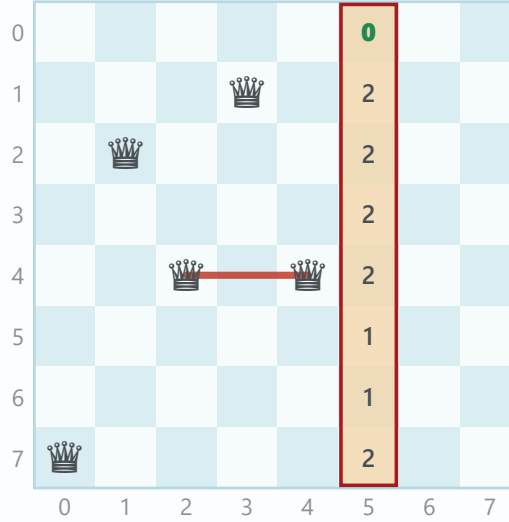

Sütun 4 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **1** (satır 0, 1, 3, 4, 5, 6, 7) → seçilen: **satır 4**. Hiçbir satır çakışmasız değil; çakışmaya izin verilir (kırmızı çizgi).

Adım 5 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

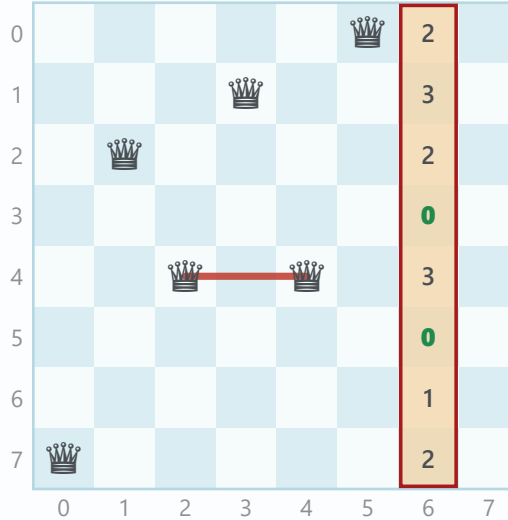

Sütun 5 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **0** (satır 0) → seçilen: **satır 0**.

Adım 6 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

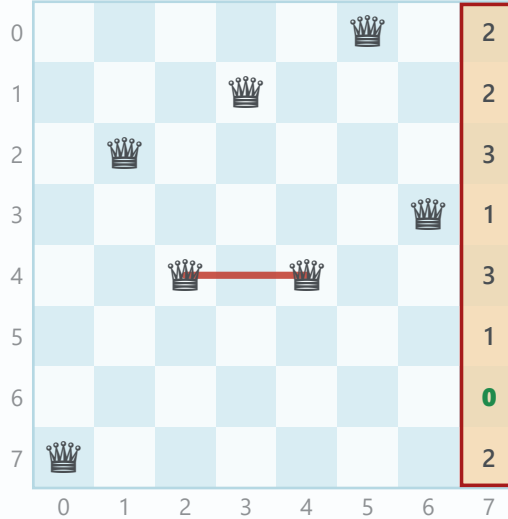

Sütun 6 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **0** (sıra 3, 5) → seçilen: **satır 3**.

Adım 7 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

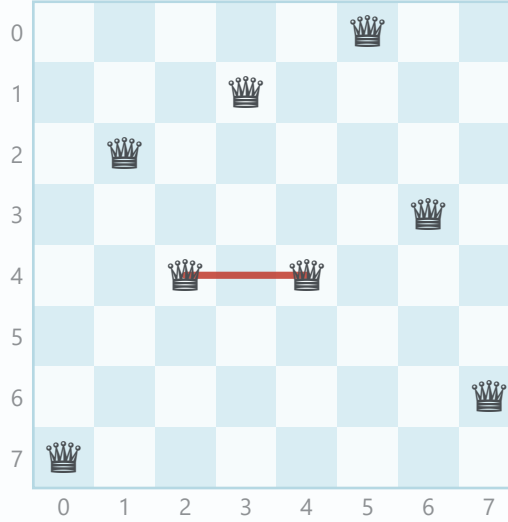

Sütun 7 için her satırın çakışma sayısı yazıldı (önceki vezirlerle aynı satır/çapraz). En küçük değer **0** (satır 6) → seçilen: **satır 6**.

Adım 8 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Başlangıç Yerleşimi

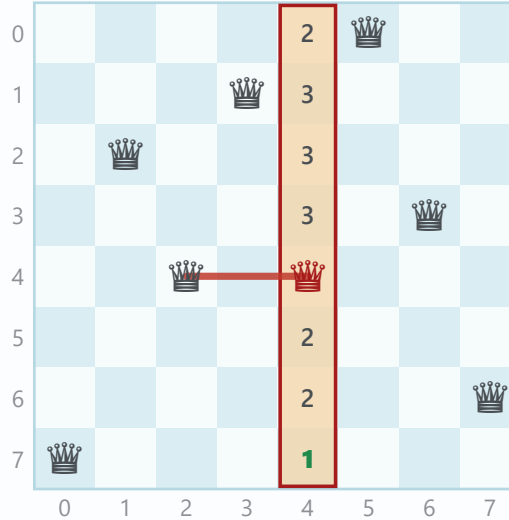

Sekiz vezir yerleşti: [7, 2, 4, 1, 4, 0, 3, 6] (sütun sırasıyla satırlar). Yalnızca **bir çift** çakışıyor: (4, 2) ile (4, 4) aynı satırda. Şimdi **onarım** başlar.

Adım 9 / 9

Vurgulu sütun: karar verilen sütun · yeşil sayı: en az çakışma · kırmızı çizgi: çakışan çift.

En Az Çakışma: Onarım Adımları

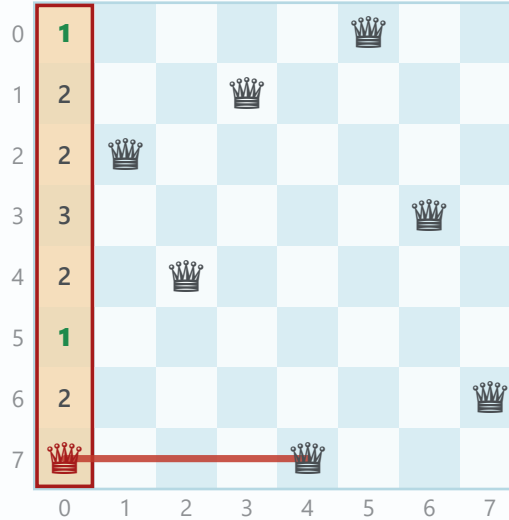

Çakışan vezirlerden biri seçilir: sütun 4 (şu an 1 çakışma). Diğer satırların en küçüğü **1** (sıra 7) → vezir **sıra 7**'ye taşınır.

Adım 1 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

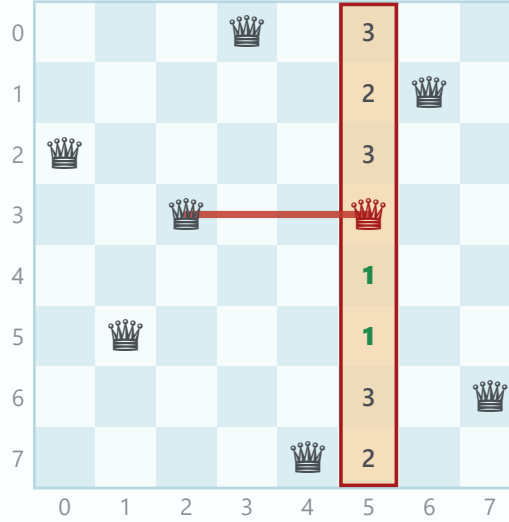

Taşıma yeni bir çakışma doğurdu: sütun 0 ile sütun 4 artık aynı satırda (7). Sütun 0'ın seçenekleri: en küçük 1 (satır 0, 5). Toplam çakışan çift: 1.

Adım 2 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

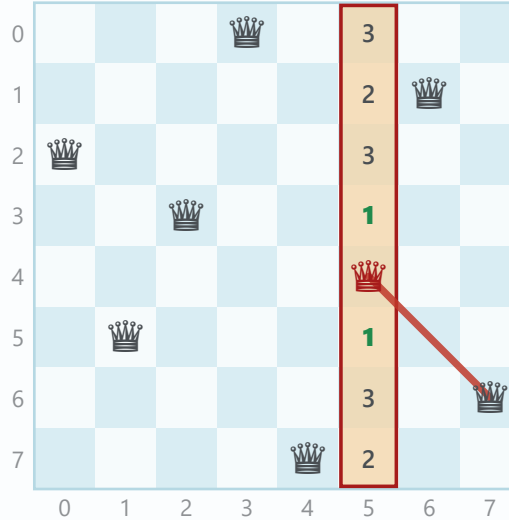

Birkaç onarım adımı sonra: sütun 5'teki vezir satır 3'te, sütun 2 ile çakışıyor. En küçük değer 1 (satır 4, 5) → satır 4.

Adım 3 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

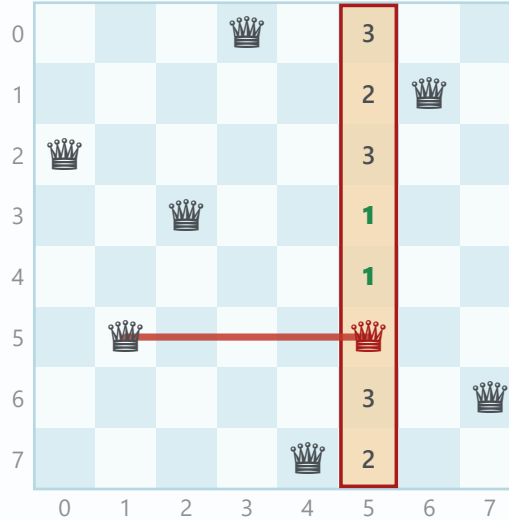
Satır 4'te bu kez (6, 7) ile çapraz çakışma var (1). Satır 3, 4, 5'in hepsi 1 çakışmalı: bir **plato**.

Rastgele seçikle satır 5'e geçer.

Adım 4 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

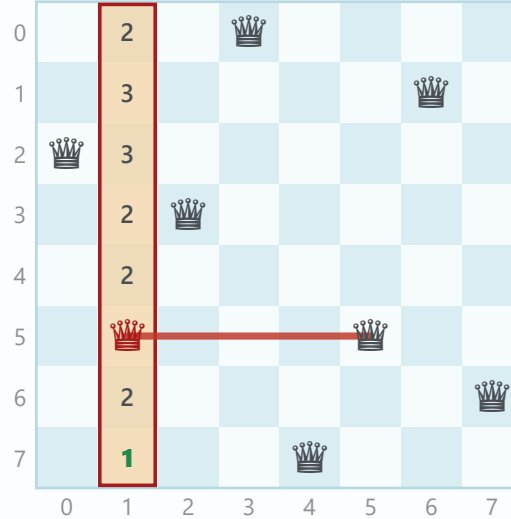

Satır 5'te sütun 1 ile aynı satırda. Sütun 5 platoda 3 ↔ 4 ↔ 5 arasında birkaç kez gidip gelir; rastgele seçim sayesinde sonunda başka bir vezir seçilir.

Adım 5 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

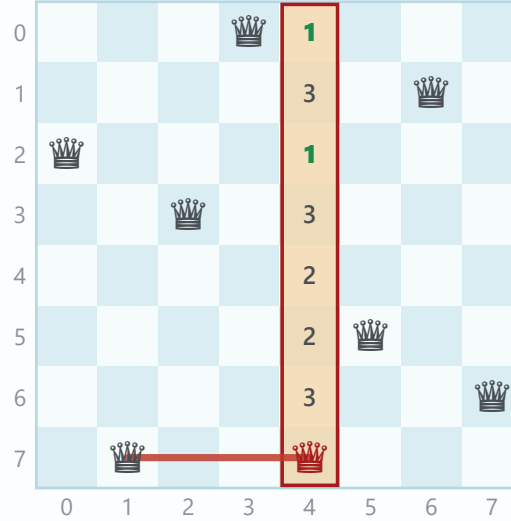

Sütun 1 seçildi (sıra 5, 1 çakışma). En küçük değer **1** (sıra 7) → sıra 7.

Adım 6 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

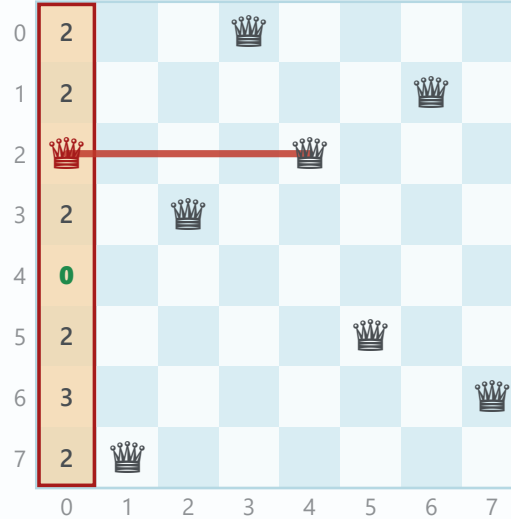

Şimdi sütun 1 ile sütun 4 satır 7'de çakışıyor. Sütun 4'ün en küçüğü 1 (satır 0, 2) → satır 2.

Adım 7 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

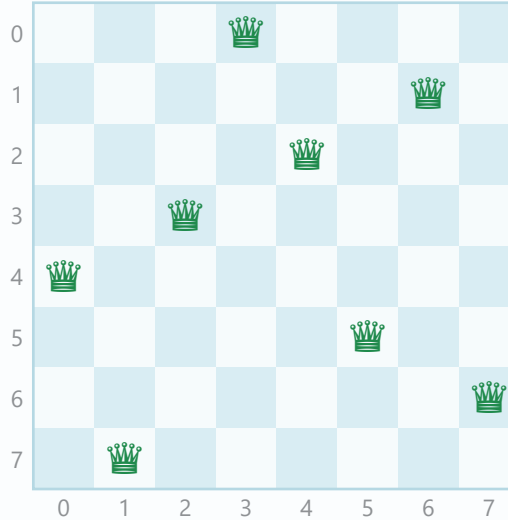

Sütun 0 ile sütun 4 satır 2'de çakışıyor. Sütun 0'da satır 4 **0 çakışmalı** → vezir oraya taşınır.

Adım 8 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

En Az Çakışma: Onarım Adımları

Çakışan vezir kalmadı: **çözüm** [4, 7, 3, 0, 2, 5, 1, 6]. Algoritma 8 vezirin hepsini baştan yerleştirdi, sonra yalnızca **yerel değişikliklerle** çakışmaları giderdi.

Adım 9 / 9

Vurgulu sütundaki sayılar, kırmızı vezirin o satıra taşınması hâlinde kaç vezirle çakışacağını gösterir (vezirin kendi satırı boş bırakıldı).

Geri İzleme ve En Az Çakışma

	Geri izleme	En az çakışma
Durum	Kısmi ama hep geçerli yerleşim	Tam ama geçersiz olabilen yerleşim
Hamle	Bir vezir ekle / geri al	Bir veziri sütunu içinde taşı
Tamlık	Tam: çözüm varsa bulur, yoksa kanıtlar	Tam değil: platoda dolaşabilir, adım sınırı gerekir
Tüm çözümler	Hepsini sayabilir (92)	Yalnızca bir çözüm
Büyük n	n büyüdükçe hızla yavaşlar	$n = 1\,000\,000$ için bile ortalama birkaç onlu adımda çözer
Bellek	$O(n)$ yığın	$O(n)$ dizi

İkisi birleştirilebilir: geri izlemede sıradaki değeri seçerken **en az kısıtlayan değeri** (least constraining value) önce denemek, en az çakışma fikrinin sistematik aramadaki karşılığıdır.

SUDOKU

Sudoku

- Sudoku'nun amacı, 9×9 'luk bir karede **her satır, her sütun ve her 3×3 'lük küçük karede** 1'den 9'a kadar olan rakamları **birer kez** kullanmaktır.
- Bazı hücreler baştan verilir (**ipucu**); geri kalanlar doldurulur.
- Bu bir **kısıt sağlama problemi**dir (constraint satisfaction): değişkenler boş hücreler, alan $\{1, \dots, 9\}$, kısıtlar "aynı birimde farklı".

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Sudoku: Geri İzleme Algoritması

1. **Boş** bir hücreye bir rakam ata.
2. Atanan rakam **geçerliyse** (satır, sütun ve kutuda yoksa) bir sonraki boş hücreye **devam et**.
3. Geçerli değilse **sıradaki rakamı** dene.
4. Bir hücrede **tüm rakamlar** denenmişse: **önceki hücreye geri dön** (backtrack) ve orada farklı bir rakam dene.
5. Tüm hücreler dolana kadar adımları tekrarla.

Bu, genel şablonun doğrudan uygulamasıdır: **kısmi çözüm** = doldurulmuş hücreler, **aday** = 1–9, **kısıt** = geçerli mi, **hedef** = boş hücre kalmaması.

SUDOKU

Sudoku: Java Kodu

```
boolean coz(int[][] t) {  
    for (int s = 0; s < 9; s++)  
        for (int k = 0; k < 9; k++)  
            if (t[s][k] == 0) {  
                for (int r = 1; r <= 9; r++)  
                    if (gecerliMi(t, s, k, r)) {  
                        t[s][k] = r;  
                        if (coz(t)) return true;  
                        t[s][k] = 0;    // geri al  
                    }  
                return false;    // rakam yok  
            }  
    return true;    // boş hücre yok  
}
```

```
boolean gecerliMi(int[][] t,  
    int s, int k, int r) {  
    for (int i = 0; i < 9; i++)  
        if (t[s][i] == r || t[i][k] == r)  
            return false;  
    int bs = s / 3 * 3;  
    int bk = k / 3 * 3;  
    for (int i = bs; i < bs + 3; i++)  
        for (int j = bk; j < bk + 3; j++)  
            if (t[i][j] == r)  
                return false;  
    return true;  
}
```

coz her çağrıda ilk boş hücreyi baştan arar ($O(81)$); bir hücrede hiçbir rakam olmazsa **return false** geri dönüşü tetikler.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Bulmaca: 30 ipucu, **51 boş hücre**. Boş hücreler satır satır, soldan sağa doldurulur; her hücrede 1–9 sırayla denenir.

Adım 1 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	1	2	7	4	8	9	X
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

İlk beş boş hücreye 1, 2, 4, 8, 9 girildi. (0, 8) için **hiçbir rakam geçerli değil**: satırda yalnız 6 eksik, o da sütunda var → çıkmaz. (şu ana kadar 5 yerleştirme, 0 geri alma)

Adım 2 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkmaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	1	2	7	6			
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Geri dönüş: (0, 7)'deki 9 silinir, (0, 6) 9 ile denenir, yine çıkmaz; geri dönüş (0, 5)'e kadar sürer ve orada 4 yerine **6** denenir. (şu ana kadar 7 yerleştirme, 4 geri alma)

Adım 3 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	1	2	7	6	4	9	8
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 0 ilk kez tamamlandı: 5 3 1 2 7 6 4 9 8. Bu satır **kendi içinde** geçerli, ama çözüme götürüp götürmediği henüz bilinmiyor. (şu ana kadar 10 yerleştirme, 4 geri alma)

Adım 4 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	1	2	7	6	4	9	X
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 1'deki tüm denemeler çıkmaza girdi. Geri dönüş **satır 0'a** kadar uzanır: (0, 8)'deki 8 silinir. Erken verilen bir karar ancak çok sonra yanlış çıkabilir. (şu ana kadar 31 yerleştirme, 26 geri alma)

Adım 5 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	1	6	7	8	4	9	2
6	2	4	1	9	5	7	3	8
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 1 ilk kez tamamlandı. (şu ana kadar 229 yerleştirme, 218 geri alma)

Adım 6 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	2	6	7	8	1	9	4
6	4	7	1	9	5	3	2	8
1	9	8	2	3	4	5	6	7
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 2 ilk kez tamamlandı; ilk üç satır son çözümdekiyle aynı. (şu ana kadar 377 yerleştirme, 360 geri alma)

Adım 7 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	2	6	7	8	1	9	4
6	4	7	1	9	5	3	2	8
1	9	8	2	3	4	5	6	7
8	2	1	5	6	7	9	4	3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 3 ilk kez tamamlandı. (şu ana kadar 395 yerleştirme, 372 geri alma)

Adım 8 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	2	6	7	8	9	1	4
6	4	7	1	9	5	8	3	2
1	9	8	2	3	4	5	6	7
8	1	5	9	6	7	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 4 ilk kez tamamlandı. (şu ana kadar 1520 yerleştirme, 1492 geri alma)

Adım 9 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 5 ilk kez tamamlandı. (şu ana kadar 4185 yerleştirme, 4151 geri alma)

Adım 10 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
			4	1	9			5
				8			7	9

Satır 6 ilk kez tamamlandı. (şu ana kadar 4197 yerleştirme, 4157 geri alma)

Adım 11 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
				8			7	9

Satır 7 ilk kez tamamlandı. (şu ana kadar 4202 yerleştirme, 4157 geri alma)

Adım 12 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkmaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Geri İzleme Çözümü Adım Adım

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
3	4	5	2	8	6	1	7	9

Çözüm bulundu: 51 boş hücrenin hepsi dolu, tüm kısıtlar sağlanıyor. Toplam **4208** yerleştirme ve **4157** geri alma.

Adım 13 / 13

Siyah: ipucu · mavi: algoritmanın yazdığı rakam · turuncu: son yazılan hücre · kırmızı X: rakam kalmayan (çıkamaz) hücre.

SUDOKU

Sudoku: Çözüm ve Maliyet

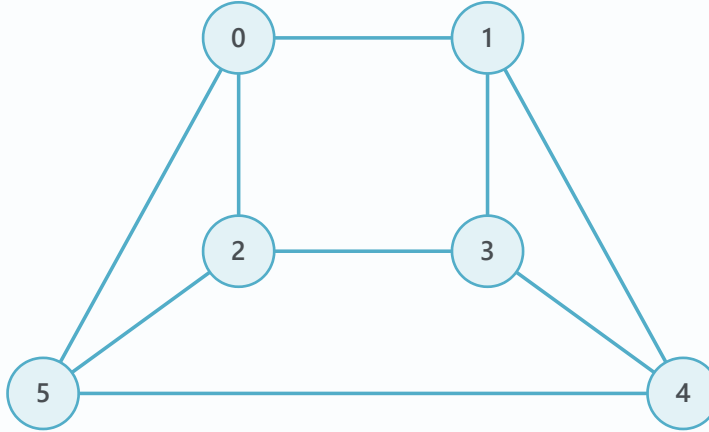
5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
3	4	5	2	8	6	1	7	9

Strateji	Yerleştirme	Geri alma
Satır satır, ilk boş hücre	4208	4157
MRV: en az adaylı hücre	51	0

- Kaba kuvvet: 51 boş hücre için $9^{51} \approx 4,6 \cdot 10^{48}$ atama. Budama bunu birkaç bine indirir.
- **MRV** (minimum remaining values): her adımda **en az adayı kalan** hücreyi doldur. Bu bulmacada her seferinde tek adaylı hücre bulunur: hiç geri dönüş gerekmez.

Çizge Boyama (m-Coloring)

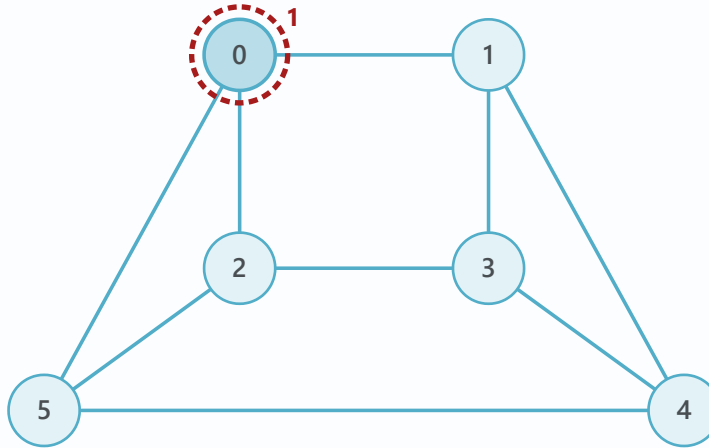
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Altı düğümlü çizge, **m = 3** renk (1 mavi, 2 yeşil, 3 turuncu). Düğümler 0, 1, 2, ... sırasıyla boyanır; her düğümde renk 1, 2, 3 sırayla denenir.

Çizge Boyama (m-Coloring)

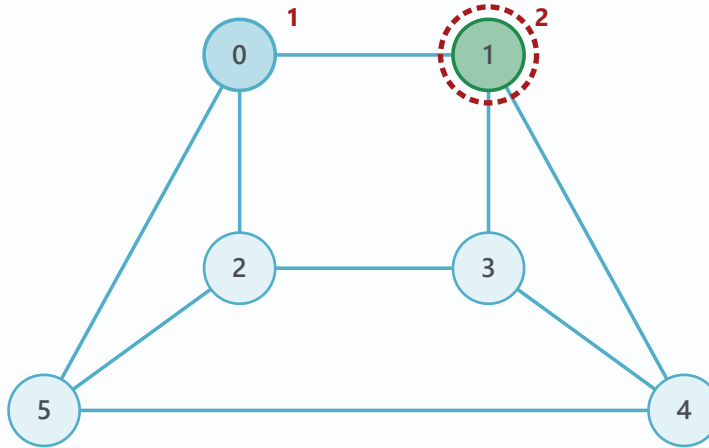
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 0: **renk 1 (mavi)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

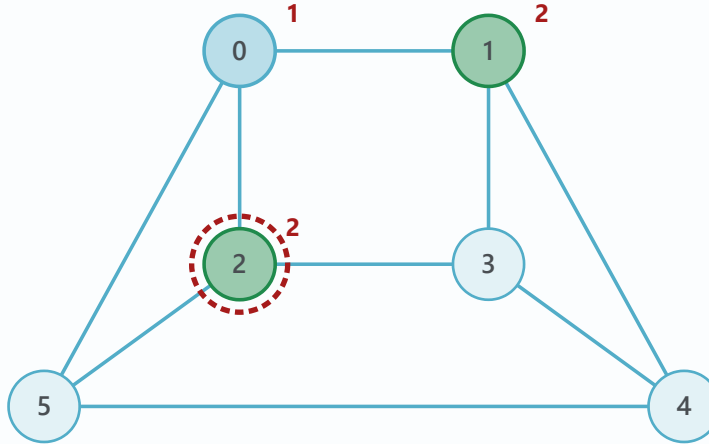
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 1: renk 1 komşuda var; **renk 2 (yeşil)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

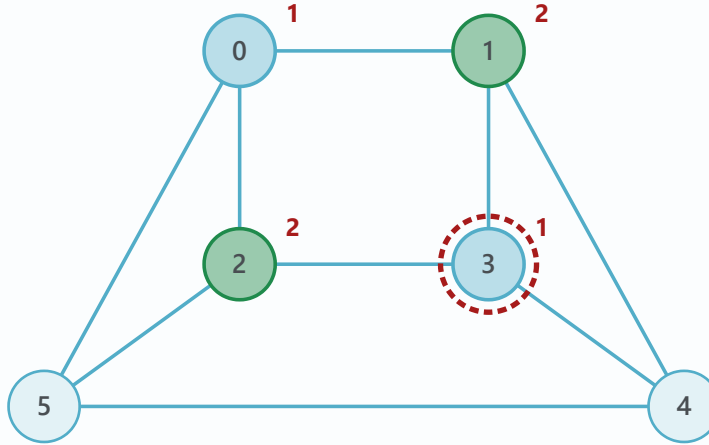
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 2: renk 1 komşuda var; **renk 2 (yeşil)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

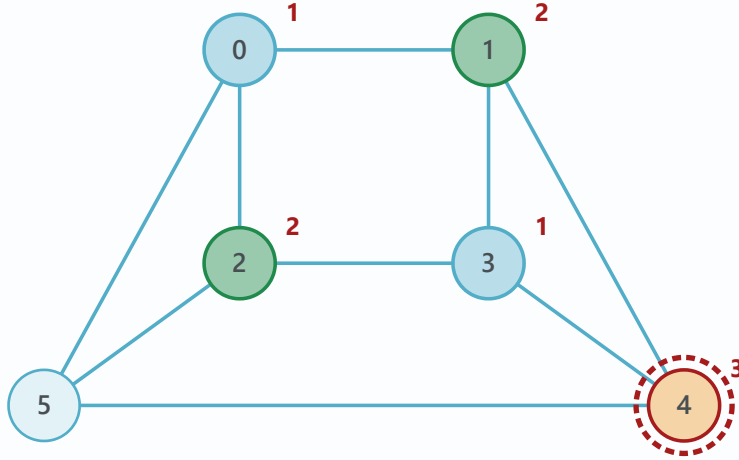
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 3: **renk 1 (mavi)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

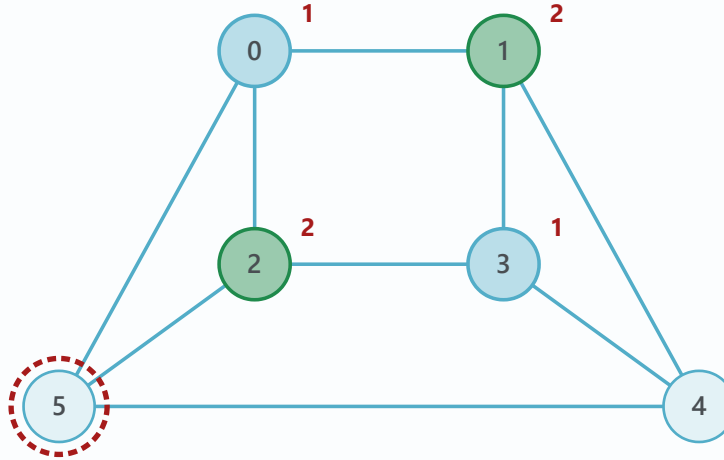
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 4: renk 1, 2 komşuda var; **renk 3 (turuncu)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

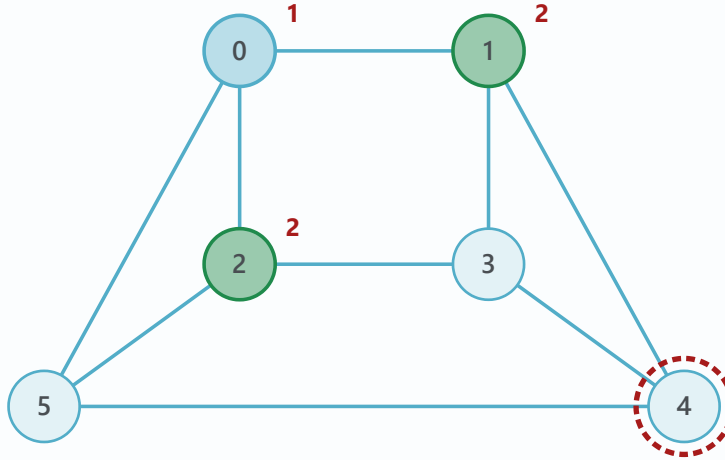
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 5: renk 1, 2, 3 komşularda kullanılıyor → **hiçbir renk uygun değil** (çıkamaz). **Geri dön:** düğüm 4'ün rengi (3) silinir, sıradaki renk denenecek.

Çizge Boyama (m-Coloring)

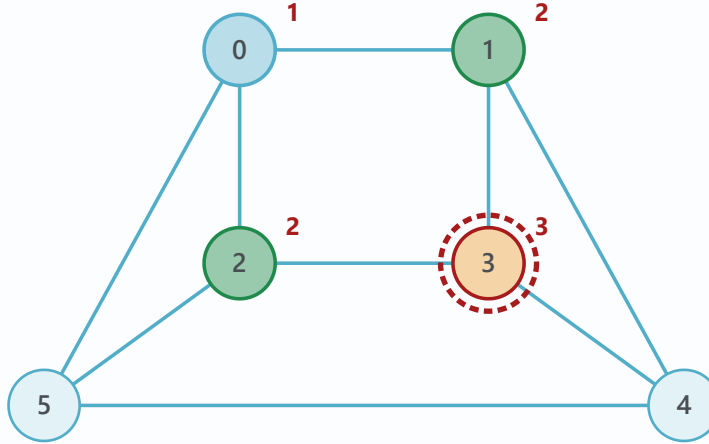
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 4: denenecek başka renk kalmadı (çıkamaz). **Geri dön:** düğüm 3'ün rengi (1) silinir, sıradaki renk denenecek.

Çizge Boyama (m-Coloring)

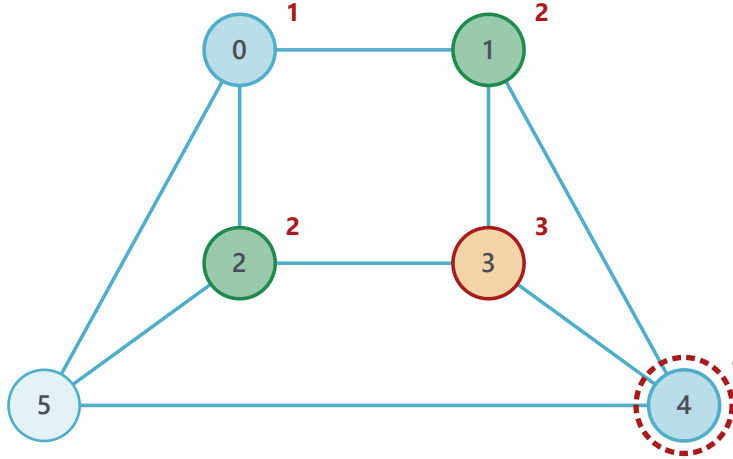
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 3: renk 2 komşuda var; **renk 3 (turuncu)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

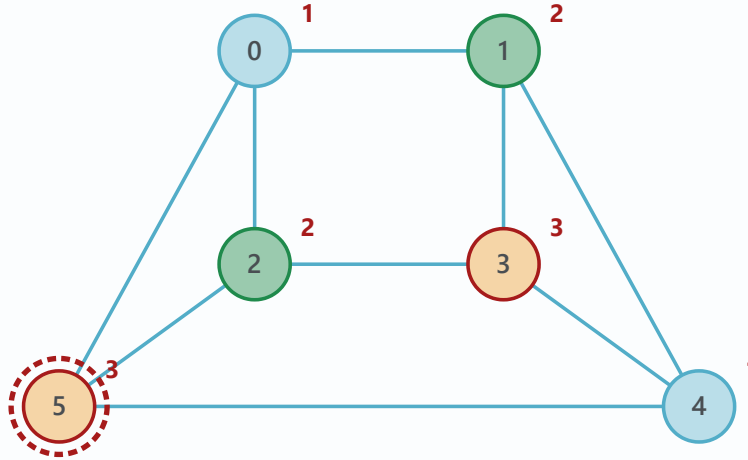
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 4: **renk 1 (mavi)** uygun → atanır.

Çizge Boyama (m-Coloring)

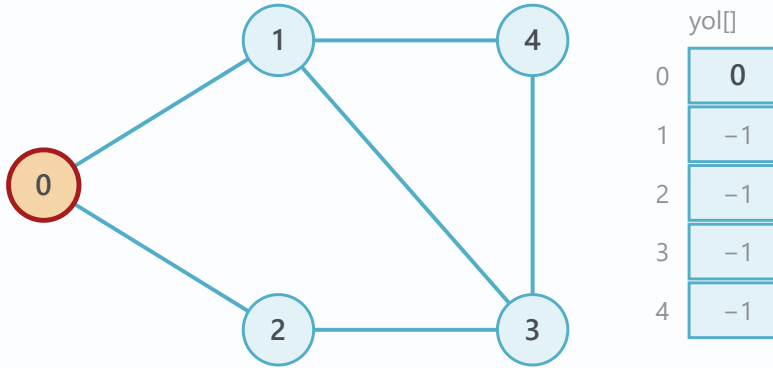
Komşu iki düğüm aynı rengi almayacak biçimde düğümlere en fazla **m** renk ata. Kısmi çözüm: ilk k düğümün renkleri; kısıt: komşuyla aynı renk olmamak.

Düğüm 5: renk 1, 2 komşuda var; **renk 3 (turuncu)** uygun → atanır. Altı düğüm de boyandı: **geçerli 3-boyama** bulundu.

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

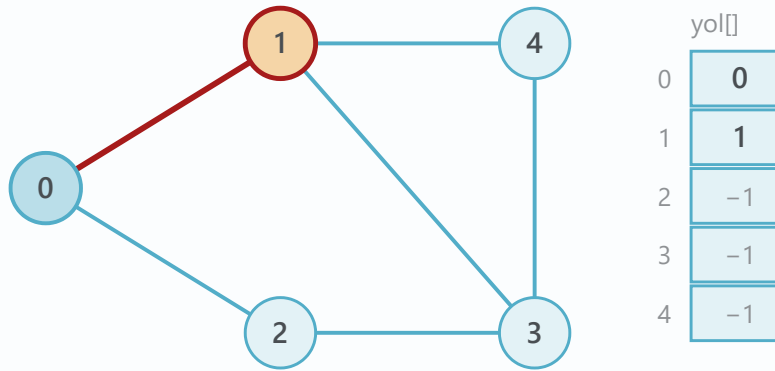

`yol[0] = 0` ; `konum = 1` . Her konumda düğümler 0, 1, 2, ... sırasıyla denenir: önceki düğüme **komşu** ve yolda **olmayan** düğüm eklenebilir.

DİĞER PROBLEMLER

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

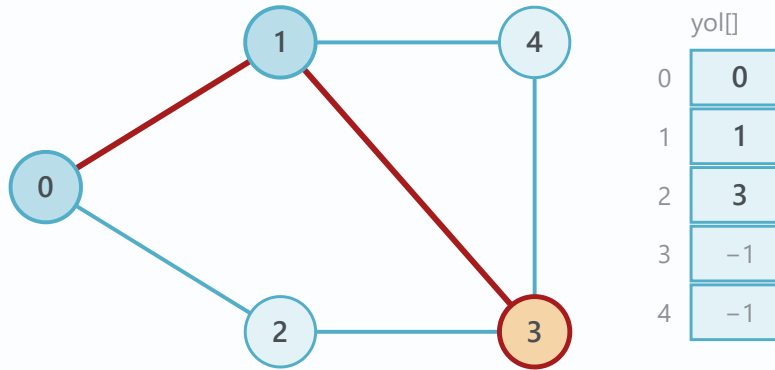

Konum 1: düğüm **1** uygun → `yol[1] = 1` .

DİĞER PROBLEMLER

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

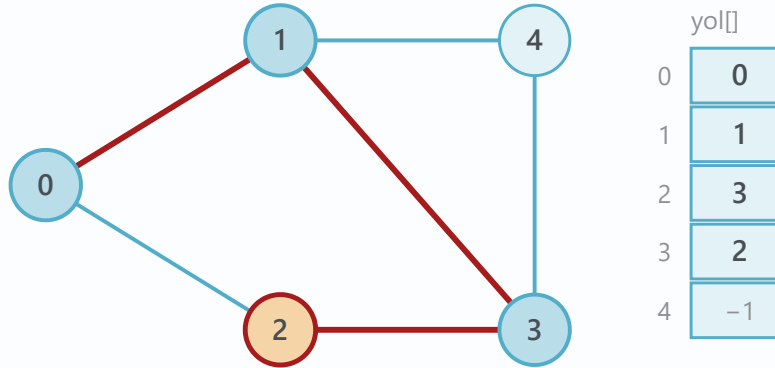

Konum 2: düğüm **3** uygun → `yol[2] = 3` .

DİĞER PROBLEMLER

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

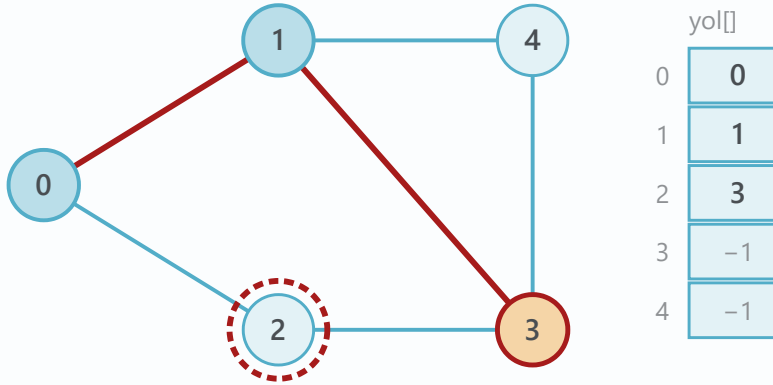
Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

Konum 3: düğüm **2** uygun → `yol[3] = 2` .

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

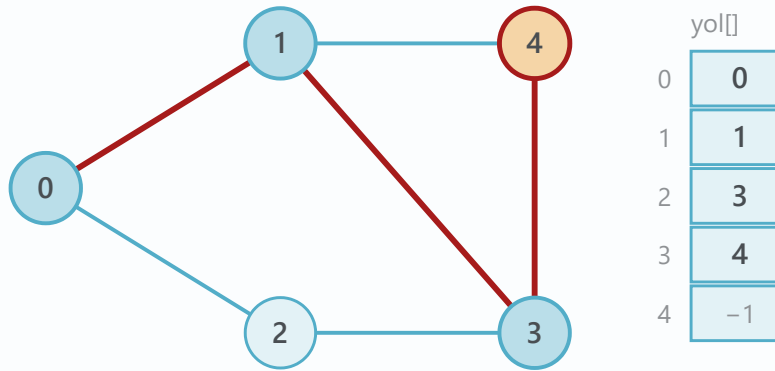

Konum 4: son düğüm 2'nin yolda olmayan (denenmemiş) komşusu kalmadı → **çıkamaz**.

Geri dön: `yol[3] = -1` (düğüm 2 çıkarılır).

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

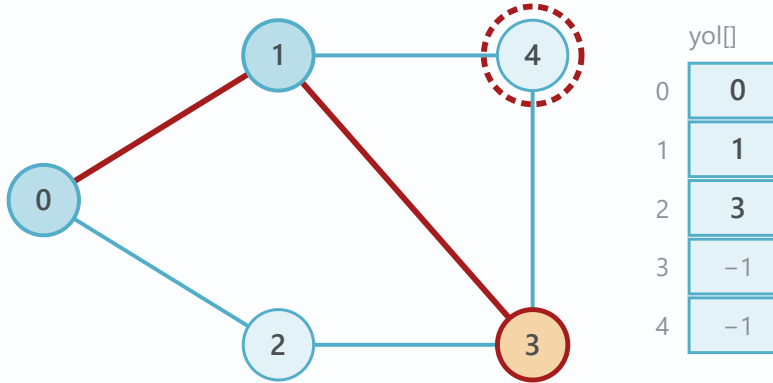
Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

Konum 3: düğüm **4** uygun → `yol[3] = 4` .

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

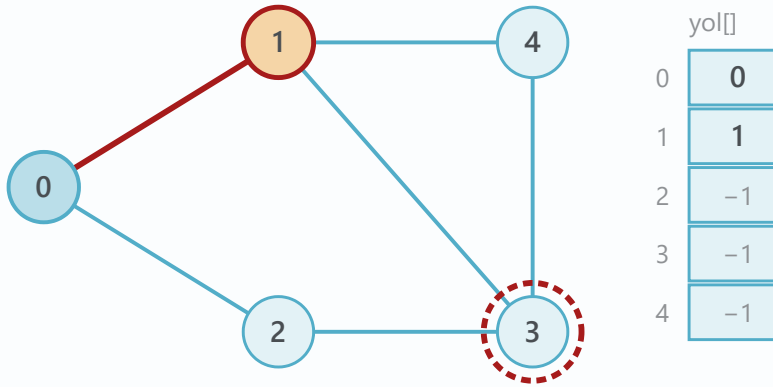
Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

Konum 4: son düğüm 4'ün yolda olmayan (denenmemiş) komşusu kalmadı → **çıkamaz**. Geri dön: `yol[3] = -1` (düğüm 4 çıkarılır).

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

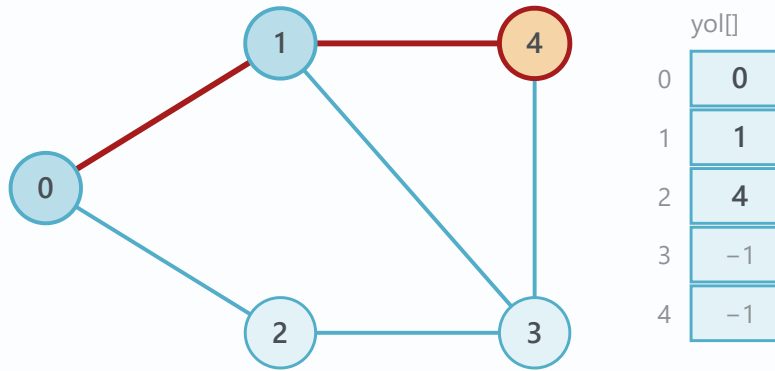
Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

Konum 3: son düğüm 3'ün yolda olmayan (denenmemiş) komşusu kalmadı → **çıkamaz**. Geri dön: `yol[2] = -1` (düğüm 3 çıkarılır).

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

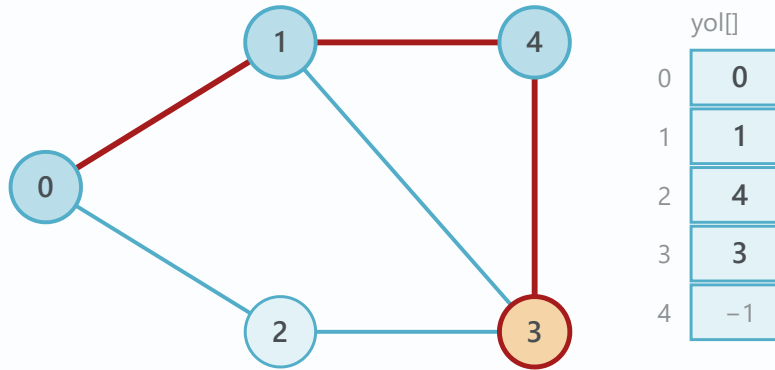

Konum 2: düğüm **4** uygun → `yol[2] = 4` .

DİĞER PROBLEMLER

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

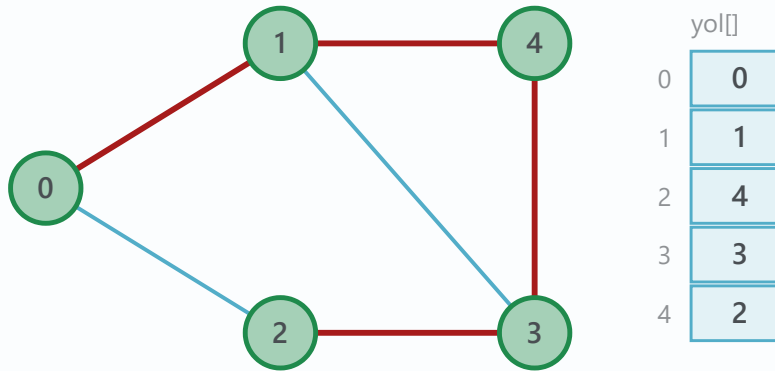
Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

Konum 3: düğüm **3** uygun → `yol[3] = 3` .

Hamilton Yolu (Hamiltonian Path)

Çizgenin **her düğümünü tam bir kez** ziyaret eden yol. Kısmi çözüm: `yol[0..konum-1]` ;
kısıt: yeni düğüm son düğüme komşu ve yolda yok.

Konum 4: düğüm **2** uygun $\rightarrow$ `yol[4] = 2` . `konum == 5` : tüm düğümler yolda,
Hamilton yolu bulundu: $0 \rightarrow 1 \rightarrow 4 \rightarrow 3 \rightarrow 2$.

Hamilton Yolu: Java Kodu

```
boolean bul(int[][] graf, int[] yol, int konum) {  
    if (konum == graf.length) return true;  
    for (int v = 0; v < graf.length; v++) {  
        if (uygunMu(v, graf, yol, konum)) {  
            yol[konum] = v;  
            if (bul(graf, yol, konum + 1)) return true;  
            yol[konum] = -1;    // geri al  
        }  
    }  
    return false;  
}
```

```
boolean uygunMu(int v, int[][] graf,  
                int[] yol, int konum) {  
    if (graf[yol[konum - 1]][v] == 0) return false;  
    for (int i = 0; i < konum; i++)  
        if (yol[i] == v) return false;  
    return true;  
}
```

- `graf` : komşuluk matrisi; `yol[0] = 0` ile başlanır, `bul(graf, yol, 1)` çağrılır.
- Örnekteki $0 \rightarrow 1 \rightarrow 4 \rightarrow 3 \rightarrow 2$ yolunda son düğüm 2 ile başlangıç 0 da komşudur; böyle bir yol aynı zamanda bir **Hamilton döngüsüdür**.
- En kötü durum $O(n!)$ yol; `uygunMu` $O(n) \rightarrow O(n \cdot n!)$.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
S	F	C	S
A	D	E	E

Aranan kelime **"SEE"**. Her hücre başlangıç olarak denenir (satır satır); komşu yönler: yukarı, aşağı, sol, sağ. Bir hücre aynı yolda iki kez kullanılamaz.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
⁰ S	F	C	S
A	D	E	E

(1, 0) = 'S' kelimesinin 0. harfiyle eşleşti → ziyaret edildi olarak işaretlenir.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
S	F	C	S
A	D	E	E

(1, 0) hücresinden hiçbir komşu 'E' ile devam etmiyor → **geri dön**, işaret kaldırılır.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
S	F	C	⁰ S
A	D	E	E

(1, 3) = 'S' kelimenin 0. harfiyle eşleşti → ziyaret edildi olarak işaretlenir.

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	¹ E
S	F	C	⁰ S
A	D	E	E

(0, 3) = 'E' kelimenin 1. harfiyle eşleşti → ziyaret edildi olarak işaretlenir.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
S	F	C	⁰ S
A	D	E	E

(0, 3) hücresinden hiçbir komşu 'E' ile devam etmiyor → **geri dön**, işaret kaldırılır.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
S	F	C	⁰ S
A	D	E	¹ E

(2, 3) = 'E' kelimenin 1. harfiyle eşleşti → ziyaret edildi olarak işaretlenir.

DİĞER PROBLEMLER

Kelime Arama (Word Search)

Harf ızgarasında, komşu (yukarı/aşağı/sol/sağ) hücrelerden geçerek kelimeyi oluşturan bir yol var mı? Her hücre bir yolda en fazla bir kez kullanılır.

A	B	C	E
S	F	C	⁰ S
A	D	² E	¹ E

(2, 2) = 'E' kelimenin 2. harfiyle eşleşti → ziyaret edildi olarak işaretlenir. Son harf de eşleşti:
"SEE" bulundu.

DiĞER PROBLEMLER

Kelime Arama: Java Kodu

```
boolean ara(char[][] iz, String kelime, int i,
            int s, int k, boolean[][] ziyaret) {
    if (i == kelime.length()) return true;
    if (s < 0 || s >= iz.length || k < 0
        || k >= iz[0].length || ziyaret[s][k]
        || iz[s][k] != kelime.charAt(i))
        return false;
    ziyaret[s][k] = true;
    for (int d = 0; d < 4; d++)
        if (ara(iz, kelime, i + 1, s + ds[d],
                k + dk[d], ziyaret))
            return true;
    ziyaret[s][k] = false;    // geri al
    return false;
}
```

Kelime	Sonuç
ABCCED	var
SEE	var
ABCB	yok: B iki kez kullanılamaz
SADE	var

Izgara: ABCE / SFCS / ADEE. Geri dönüşte **ziyaret** işareti **kaldırılmalıdır**; yoksa hücre başka bir yolda kullanılamaz.

DİĞER PROBLEMLER

Geri Dönüşle Çözülen Diğer Problemler

Problem	Her seviyedeki seçim	Budama (kısıt)
Alt küme toplamı / sırt çantası	i. öğe alınsın mı? (2 dal)	toplam / ağırlık sınırı aşıldı
Gezgin satıcı (TSP)	sıradaki şehir	yol, bilinen en iyi turdan uzun
Kutu yerleştirme (bin packing)	eşya hangi kutuya?	kutu kapasitesi aşıldı
Maksimum kapsama	küme seçilsin mi?	kalan kümelerle iyileşme mümkün değil
Mantıksal doyurulabilirlik (SAT)	değişken = doğru / yanlış	bir cümle (clause) yanlış oldu
Mayın tarlası	hücre mayın mı?	açılmış sayılarla çelişki
Permütasyon / kombinasyon üretimi	sıradaki öğe	öge zaten kullanıldı

Eniyileme problemlerinde (TSP, sırt çantası) "bilinen en iyiden kötü" dalı kesmek **dal sınırı** (branch and bound) yönteminin temelidir: Bölüm 14.

Karmaşıklık

Problem	En kötü zaman	Açıklama
N vezir	$O(n!)$	satır başına bir vezir, sütunlar farklı; dizili test ile $O(n \cdot n!)$
Sudoku	$O(9^m)$	m: boş hücre sayısı; her hücrede 9 aday
Çizge m-boyama	$O(n \cdot m^n)$	n düğüm, her biri m renk; denetim $O(\text{derece})$
Hamilton yolu	$O(n \cdot n!)$	yoldaki her konum için kalan düğümler
Kelime arama	$O(R \cdot C \cdot 3^L)$	ilk harften sonra en fazla 3 yeni yön (geri gelinen hücre ziyaretli)
Alt kümeler / permütasyonlar	$O(2^n) / O(n \cdot n!)$	ağaçtaki yaprak sayısı

Zaman = düğüm sayısı $\times$ düğüm başı iş

Budama düğüm sayısını küçültür ama en kötü durumu (çoğu zaman) değiştirmez.

Bellek: $O(\text{derinlik})$

Yalnızca tek bir kısmi çözüm ve yığındaki çerçeveler tutulur (ör. N vezirde $O(n)$).

Budamayı Güçlendirme: Sezgiseller

Değişken sıralaması (MRV)

En az seçeneği kalan değişkeni önce doldur. Sudoku'da geri dönüşü tamamen ortadan kaldırabilir.

Değer sıralaması

Önce en az kısıtlayan değeri dene (en az çakışma fikri). Çözüm daha erken bulunur.

İleri denetim (forward checking)

Atamadan sonra komşu değişkenlerin alanlarından çelişen değerleri sil; alanı boşalan varsa hemen geri dön.

Hızlı kısıt testi

N vezirde sütun/köşegen bayrakları, Sudoku'da satır/sütun/kutu bit maskeleri: test $O(1)$.

Simetri kırma

N vezirde ilk vezir yalnızca sol yarıda denenir, sonuç yansıtılır: iş yaklaşık yarıya iner.

Sınır (bound)

Eniyilemede kısmi çözümün en iyi olası değeri, bilinen en iyi çözümden kötüyse dalı kes: dal sınırı.

Paradigmaların Karşılaştırması

Paradigma	Fikir	Ne zaman?
Kaba kuvvet	Tüm adayları üret, sonra test et	Uzay çok küçükse
Açgözlü (Bölüm 12)	Her adımda yerel en iyi; geri dönmez	Açgözlü seçim özelliği kanıtlanmışsa
Dinamik programlama	Örtüşen alt problemleri bir kez çöz, sakla	Alt problem sayısı polinom ise
Geri izleme	Kısmi çözümü genişlet, geçersizse geri al	Kısıt sağlama; tüm çözümler; karar problemleri
Dal sınır (Bölüm 14)	Geri dönüş + en iyi çözüme göre sınır ile budama	Eniyileme (TSP, sırt çantası)

Geri izleme, durum uzayı ağacında **derinlik öncelikli** aramadır (DFS); ağaç önceden kurulmaz, gezilirken üretilir ve geçersiz dallar hiç üretilmez.

ÖZET

Özet

Konu	Hatırlanacaklar
Fikir	kısmi çözümü adım adım kur; kısıt bozulursa son kararı geri al, sıradakini dene
Şablon	hedef testi → her aday için: geçerliyse seç, özyinele, geri al
Durum uzayı	DFS ile gezilen ağaç; budama geçersiz alt ağaçları atlar
N vezir	satır satır; sütun + 2 çapraz denetimi; 8 için 92 çözüm, ilk: [0, 4, 7, 5, 2, 6, 1, 3]
En az çakışma	tam yerleşim + yerel onarım; hızlı ama tam değil
Sudoku	boş hücreye 1–9; satır/sütun/kutu denetimi; MRV ile çok daha hızlı
Diğerleri	çizge boyama, Hamilton yolu, kelime arama (ziyaret işaretini geri al!)
Maliyet	en kötü üstel (2^n , $n!$, 9^m); bellek $O(\text{derinlik})$

ÖZET

Sık Yapılan Hatalar

Geri almayı unutmak

Özyinelemeden dönünce `t[s][k] = 0`,
`ziyaret = false` yapılmazsa eski seçim
sonraki dalları bozar.

Sonucu yaymamak

`if (coz( ... )) return true;` yerine yalnızca
`coz( ... )` yazmak: çözüm bulunsa da arama
sürer ve tahta geri alınır.

Erken `return false`

İlk geçersiz adayda döngüden çıkmak; sıradaki
adaylar hiç denenmez.

Paylaşılan listeyi kaydetmek

Tüm çözümleri toplarken `sonuclar.add(yol)`
yerine kopya (`new ArrayList<>(yol)`)
eklenmeli.

Eksik kısıt denetimi

N vezirde yalnız bir çaprazı, Sudoku'da 3×3
kutuyu unutmak: geçersiz "çözümler".

Yerel aramayı tam sanmak

En az çakışma çözüm olmadığını **kanıtlayamaz**;
adım sınırına ulaşmak "çözüm yok" demek
değildir.

ÖZET

Örnek Problemler

1. 4 vezir: `coz(t, 0)` ilk çözümü bulana kadar kaç vezir yerleştirir, kaç kez geri döner?
2. 5 vezir için algoritmanın ilk çözümü nedir? Kaç kez geri dönülür?
3. {3, 5, 6, 7} içinde toplamı 15 olan alt küme (önce "al" dalı; toplam aşılnca budama). İlk bulunan?
4. 5 düğümlü döngü çizgesi (C_5) 2 renkle boyanabilir mi? En az kaç renk gerekir?
5. ABCE / SFCS / ADEE ızgarasında "ABCB" neden bulunamaz, "SADE" hangi yolla bulunur?
6. 8 vezir: 8^8 tam yerleşimi test etmek ile geri izlemeyi (tüm çözümler) karşılaştırın.

► Cevapları göster

ÖZET

Alıştırmalar

1. N vezir kodunu **tüm** çözümleri sayacak biçimde değiştirin ($n = 8$).
2. $\{1, 2, 3\}$ 'ün permütasyonlarını geri dönüşle üretin. Ağaçta kök dahil kaç düğüm vardır?
3. Hamilton yolu kodunu **Hamilton döngüsü** arayacak biçimde değiştirin; Hamilton yolu slaytındaki 5 düğümlü çizgede sonuç?
4. Sudoku çözücüsüne MRV (en az adaylı hücre önce) ekleyin.
5. Labirent örneğinde girişten çıkışa kaç farklı basit yol vardır?
6. Alt küme toplamına "kalan öğeler yetmiyorsa kes" budamasını ekleyin.

► Cevaplar / ipuçları

Kaynaklar

- Cormen, Leiserson, Rivest ve Stein, *Introduction to Algorithms*, 4. baskı, MIT Press, 2022.
- Levitin, *Introduction to the Design and Analysis of Algorithms*, 3. baskı, Pearson, 2012 (Bölüm 12: Backtracking).
- Russell ve Norvig, *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, 4. baskı, 2020 (Bölüm 6: kısıt sağlama, en az çıkışma).
- S. Minton, M. Johnston, A. Philips ve P. Laird, "Minimizing Conflicts: A Heuristic Repair Method for Constraint Satisfaction and Scheduling Problems", *Artificial Intelligence* 58, 1992.
- D. E. Knuth, *The Art of Computer Programming*, Cilt 4B, 2022 (Backtrack programming, Dancing Links).

Son

Bölüm 13: Geri İzleme Algoritmaları

Sonraki bölüm: Bölüm 14: Dal Sınır Algoritmaları · [Terim sözlüğü](#)